

2014. GADA APRĪLIS
BALTIJAS JŪRAS REĢIONA PROGRAMMAS INTERREG SEKRETARIĀTS

Stratēģiskais Baltijas jūras reģiona programmas 2014.-2020.gadam ietekmes uz vidi novērtējums

VIDES PĀRSKATS

COWI

2014. GADA APRĪLIS
BALTIJAS JŪRAS REĢIONA PROGRAMMAS INTERREG SEKRETARIĀTS

Stratēģiskais Baltijas jūras reģiona programmas 2014.-2020.gadam ietekmes uz vidi novērtējums

VIDE PĀRSKATS

SATURS

1	Ne-tehniskais kopsavilkums	7
2	Ievads	9
3	Programma un vides politikas ietvars	11
3.1	BJR Programmas 2014.-2020.gadam kopsavilkums	11
3.2	Vides politikas ietvara kopsavilkums	12
4	Vides novērtējuma metodika	14
5	Pašreizējais vides stāvoklis	18
5.1	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna	18
5.2	Ūdens kvalitāte un cilvēku veselība	22
5.3	Augsne	25
5.4	Gaiss	26
5.5	Klimata faktori un klimata izmaiņas	28
5.6	Kultūras mantojums	30
5.7	Ainava	31
5.8	Energoefektivitāte	32
5.9	Atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana	32
6	Ietekmes uz vidi novērtējuma konstatējumi	34
6.1	Vispārīgie mērķi un horizontālie principi	34
6.2	1.prioritārais virziens. Inovācijas spējas	34
6.3	2.prioritārais virziens. Efektīva dabas resursu pārvaldība	37
6.4	3.prioritārais virziens. Ilgtspējīga transporta nozare	40

6.5	4.prioritārais virziens. Institucionālā kapacitāte makroreģionu sadarbībai	44
7	Secinājumi un ieteikumi	45
7.1	Secinājumi	45
7.2	Ieteikumi programmas pilnveidei	48
7.3	Ieteikumi attiecībā uz novērtējumu par projektu iesniegumu ietekmi uz vidi	48
7.4	Ieteikumi attiecībā uz programmas ietekmes uz vidi uzraudzību	50

PIELIKUMI

- A. pielikums Vides politikas mērķi
- B. pielikums Vadlīnijas projekta iesniedzējiem par ietekmes uz vidi novērtējumu

1. Netehniskais kopsavilkums

Baltijas jūras reģions (BJR) ir izstrādājis transnacionālas sadarbības programmas "Baltijas jūras reģiona Interreg programma 2014.-2020.gadam" (BJR programma) projektu. 2014. gada 15. janvārī par pamatu ņemot BJR 2014. gada 15. janvāra programmas projektu tika sagatavots ietekmi uz vidi novērtējuma projekts. Pēc tam 2014. gada 11. aprīlī tika rīkotas BJR programmas dokumenta un ietekmi uz vidi novērtējuma publiskā apspriede. Tā rezultātā 2014. gada 23. aprīlī BJR programmas dokuments tika pārskatīts. Publiskās apspriedes laikā pār ietekmi uz vidi novērtējumu tika saņemts tikai viens komentārs. Izmaiņas BJR programmas dokumenta projektā neizraisīja izmaiņas vides novērtējumā.

Vispārīgais izstrādājamās programmas mērķis ir **stiprināt integrētu teritoriālo attīstību un sadarbību inovatīvākam, vieglāk pieejamam un ilgtspējīgākam Baltijas jūras reģionam.**

Programmai ir četri prioritārie virzieni:

1. Inovācijas spējas
2. Efektīva dabas resursu pārvaldība
3. Ilgtspējīga transporta nozare
4. Institucionālā kapacitāte makroreģionu sadarbībai

Ietekmes uz vidi novērtējums ir balstīts uz Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk -SVN) direktīvas prasībām, kas nosaka, ka ir jāveic nacionālo un starpreģionu plānu un programmu novērtējums, pirms tie tiek apstiprināti. Novērtējuma metodikas apraksts tika sniegts Ietvara pārskatā, kas tika izskatīts, izmantojot procedūru, kur piedalījās Baltijas jūras reģiona vienpadsmit valstu vides pārvaldes iestādes.

Šajā ziņojumā ir īsumā izklāstīta BJR vides situācija, kā arī vides politikas struktūra. Ziņojuma nolūks ir sniegt novērtējumu par Baltijas jūras reģiona programmas 2014.-2020.gadam iespējamo būtisko ietekmi uz vidi un ieteikumus programmas pilnveidei.

Šis ziņojums sniedz novērtējumu divos līmeņos: 1) programmas vispārīgais mērķis un tās horizontālie principi, 2) darbības, kam programma sniedz atbalstu.

Novērtējums vispārīgo mērķu un horizontālo principu līmenī rāda, ka programmas mērķi un horizontālie principi uzsver ilgtspējīgu attīstību kā programmas mērķu dabīgu un būtisku sastāvdaļu. Tas norāda, ka programma principā ir izstrādāta, ņemot vērā ierosināto iniciatīvu izraisīto iespējamo ietekmi uz vidi.

Katras atsevišķas darbības līmenī veiktais novērtējums rāda, ka ir divas īpašības, kas galvenokārt nosaka BJR programmas ietekmes uz vidi novērtējumu.

Pirmkārt, programma koncentrējas uz galveno dalībnieku kapacitātes stiprināšanu, tādējādi, sasniedzot augstāka līmeņa mērķus, piemēram, videi draudzīgu mobilitāti pilsētās vai resursus efektīvi izmantojošu zilo izaugsmi. Kapacitātes stiprināšana ir sasniedzama, izmantojot tādus atbalsta veidus, kā stratēģiju un plānu izstrāde, mācības, sadarbība, u.c. Šie atbalsta veidi, ko var saukt par „procesu modeļiem”, paši par sevi vidi tieši un būtiski neietekmē. Tomēr, ja tie ir veiksmīgi, var veicināt turpmākās darbības, kam potenciāli ir būtiska ietekme uz vidi. Tādēļ novērtējumā ir ieteikts, ka programmā ir jābūt ietvertiem atlases kritērijiem, kas nodrošina, ka kapacitātes stiprināšanas darbības ir izveidotas, balstoties uz ilgtspējīgas attīstības un resursu efektīvas izmantošanas principiem.

Otrkārt, BJR programmai ir raksturīgs, ka tā norāda vispārīgos atbalstāmos mērķus un virzienus, kas vēlāk tiks finansēti, pamatojoties uz projektu pieteikumu procedūras rezultātiem. Tas nozīmē, ka īstenojamo darbību precīzs raksturojums būs atkarīgs no projektiem, kas tiks apstiprināti finansējuma saņemšanai. Sīki izstrādāti kritēriji projektu atlasei programmā nav ietverti, tomēr tie tiks izstrādāti pēc programmas apstiprināšanas un ietverti programmas rokasgrāmatā. Tas nozīmē, ka tiem darbību veidiem, kam varētu potenciāli būt daudz tiešāka ietekme, šajā posmā tiek sniegts novērtējums „neskaidrs” un tas ir izteikti kvalitatīvs. Tādēļ ziņojumā ir ieteikts noteikt vadlīnijas projektu pieteikumu ietekmes uz vidi novērtējumam.

2.Ievads

Šī ziņojuma nolūks

Šis ir Baltijas jūras reģiona programmas 2014.-2020.gadam (turpmāk tekstā BJR programma) Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SVN) ziņojuma par ietekmes uz vidi projekts. SVN tika veikts saskaņā ar Direktīvas 2001/42/EK prasībām un tā mērķis ir „sniegt videi augsta līmeņa aizsardzību un ilgtspējīgas attīstības nolūkā, izstrādājot un apstiprinot plānus un programmas, integrēt tajos vides apsvērumus¹”.

Līdz ar to ziņojums ietver BJR programmas iespējamo būtisko ietekmi uz vidi un uz šo novērtējumu balstītus ieteikumu programmas pilnveidei.

Sabiedriskā apspriešana

Ietekmes uz vidi novērtējuma projekts tika izstrādāts, pamatojoties uz BJR programmas projekta 2013.gada 15.janvāra verisiju. Ietekmes uz vidi novērtējuma projekts tika publicēts 2014.gada 27.janvārī un pēc tam iesniegts publiskajām konsultācijām, kas noslēdzās 2014.gada 11.aprīlī. Publisko konsultāciju laikā tika saņemts viens komentārs izskaot piekrišanu atsevišķiek visdes novērtējuma projekta aspektiem. Šis ko mentārs neradīja izmaiņas ietekmes uz vidi novērtējuma projektā.

Paralēli tma arī BJR programmas dokumentsa projekts tika iesniegts publiskajām konsultācijām. Pēc tam programma tika pārstrādāta un gala versija tika izplatīta 2014.gada 23.aprīlī. Izmaiņas BJR programmas dokumentā neradīja izmaiņas ietekmes uz vides novērtējumā.

Ietvara pārskats

Ziņojums par ietekmes uz vidi novērtējumu ir izstrādāts saskaņā ar Ietverpārskatā norādīto metodiku, kas tā projekta versijā tika izdots 2013.gada novembrī. Ietvara pārskats tika iesniegts BJR programmas nacionālajām iestādēm komentāru sniegšanai. Precizētais Ietvara pārskats tika iesniegts Baltijas jūras reģiona programmas sekretariātam 2014.gada janvārī.

---

¹ Skat. SVN Direktīva 2001/42/EK, 1.pants

Ziņojuma
struktūra

Ziņojuma struktūra ir šāda:

- › 3.nodaļā sniegts BJR programmas un vides politikas ietvara apskats.
- › 4.nodaļā apkopotas pieejas un metodika (balstoties uz Ietvara pārskatu).
- › 5.nodaļā sniegts pašreizējās vides situācijas apskats.
- › 6.nodaļā atspoguļoti ietekmes uz vidi novērtējuma rezultāti.
- › 7.nodaļā sniegti SVN rezultātā iegūtie ieteikumi attiecībā uz programmu.

- › Ziņojumam ir divi pielikumi. A pielikumā sniegts attiecīgo politikas mērķu apskats. B pielikumā sniegti priekšlikumi, kādas varētu būt programmā iekļaujamās vadlīnijas projektu iesniedzējiem.

3 Programma un vides politikas ietvars

Šajā nodaļā sniegts BJR programmas satura kopsavilkums, kā arī apskatīts vides politikas ietvars atbilstoši kontekstam, kādā veikts ietekmes uz vidi novērtējums.

3.1. BJR Programmas 2014.-2020.gadam kopsavilkums

Izstrādājamās programmas vispārējais mērķis ir “stiprināt teritoriālo integrāciju, lai Baltijas jūras reģions būtu inovatīvāks, pieejamāks un ilgtspējīgāks”. Programmai ir četri prioritārie virzieni:

1. Inovācijas spējas
2. Efektīva dabas resursu pārvaldība
3. Ilgtspējīga transporta nozare
4. Institucionālā kapacitāte makroreģionu sadarbībai

Tālāk redzamajā tabulā ir atspoguļots četru prioritāro virzienu kopsavilkums.

1. attēls Programmas kopsavilkums

Prioritārais virziens	1.	2.	3.	4.
Mērķis	BJR iespēju stiprināšana radīt un komercializēt inovācijas	BJR ūdeņu piesārņojuma samazināšana un resursu ziņā efektīvas izaugsmes veicināšana	Labāka sekundāro un terciāro transporta tīklu un mezglu savienošana BJR galvenajos transporta tīklos, kā to noteikusi Eiropas transporta tīkla un Ziemeļu dimensijas Transporta un loģistikas partnerība	ES BJR stratēģijas stiprināšana, kā arī kopēju prioritāšu īstenošana ar kaimiņvalstīm
Konkrētie mērķi	1.1. Pētniecības un inovāciju infrastuktūra 1.2. Viedā	2.1. Tīri ūdeņi 2.2. Atjaunojamie	3.1. Transporta veidu kombinēšana 3.2. Piekļuve	4.1. Sākuma kapitāls 4.2. Makroreģionu sadarbības

	specializācija 1.3. Ar tehnoloģijām nesaistītās inovācijas	energoresursi 2.3. Energoefektivitāte 2.4. Resursu izmantošanas ziņā efektīva jūras nozaru izaugsme	attālākiem apvidiem vai apvidiem, kurus ietekmē demogrāfiskas izmaiņas 3.3. Drošība jūrā 3.4. Videi draudzīga kuģošana 3.5. Videi nekaitīga mobilitāte pilsētās	koordinēšana
--	---	---	--	--------------

Programmu raksturo vispārīgu mērķu un atbalsta virzienu noteikšana, kas pēc tam tiks finansēts, ņemot vērā pieteikšanās kārtību. Tas nozīmē, ka precīza programmas ietvaros ieviesto darbību būtība būs atkarīga no tiem projektiem, kas tiks apstiprināti finansējuma saņemšanai. Programmā nav iekļauti sīki izstrādāti kritēriji projektu atlasei, tomēr tie tiks izstrādāti pēc programmas apstiprināšanas un iekļauti programmas rokasgrāmatā.

3.2.Vides politikas ietvara kopsavilkums

Tā kā reģionā ietilpst vienpadsmit valstis, no kurām astoņas ir ES dalībvalstis, tā vides politikas ietvars bez šaubām ir atšķirīgs. Svarīga loma šeit ir ES vides politikai, kā arī reģionālajai (HELCOM) un katras valsts nacionālajai politikai (it īpaši to trīs valstu politikai, kas nav ES dalībvalstis). Atsaucoties uz darbības jomas pārskatu, ir sniegts vērtējums, ka ietekmes uz vidi novērtējuma izejas punkts ir turpmāk nosauktie trīs dokumenti, kas tiek izmantoti programmas izstrādē un atspoguļo programmas reģionālo būtību:

- › HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns (BJRP, 2007. gads)
- › Eiropas Savienības Stratēģija Baltijas jūras reģionam
- › Krievijas Federācijas Ziemeļrietumu apgabala KMciālās un ekonomiskās attīstības stratēģija līdz 2020. gadam

A pielikumā ir norādīti attiecīgie vides mērķi šajos dokumentos.

BJRP ietvaros šis dokuments ir uzskatāms par galveno atsaucē dokumentu attiecībā uz SVN, jo tas aptver vides mērķus, par kuriem ir vienojušās visas Baltijas jūras reģiona valstis, izņemot Baltkrieviju.

Eiropas Savienības Stratēģijā Baltijas jūras reģionam šis dokuments attiecas uz galvenajiem ES vides politikas dokumentiem (piemēram, Vides rīcības programmu) un saistītajiem mērķiem, tādēļ šie abi dokumenti galveno mērķu pārskatā (2.tabula) nav iekļauti atsevišķi.

Attiecībā uz Krievijas Federācijas Ziemeļrietumu apgabala sociālās un ekonomiskās attīstības stratēģiju līdz 2020.gadam galvenie mērķi ir noteikti, pamatojoties uz tālāk minētajiem dokumentiem, jo nav pieejams pilns stratēģijas tulkojums angļu valodā:

- › KRIEVIJAS FEDERĀCIJAS ZIEMEĻRIETUMU APGABALA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2020.GADAM, galvenie fakti,²
- › Krievijas Ziemeļrietumu apgabala sociālās un ekonomiskās attīstības stratēģijas līdz 2020. gadam un Eiropas Savienības Stratēģijas Baltijas jūras reģionam salīdzinošā tabula,³
- › Krievijas Federācijas Ziemeļrietumu apgabala sociālās un ekonomiskās attīstības stratēģijas īstenošanas rīcības plāns līdz 2020.gadam, neoficiālais tulkojums⁴. Rīcību numuri 2. tabulā atbilst rīcību numuriem šajā dokumentā. Ir minēti tikai numuri, jo rīcība nav īsti uzskatāma par mērķiem (bet gan par rīcību). Tie tomēr norāda programmas virzienus.

---

² Jeļenas Rožkovas PPT prezentācija, Krievijas Federācijas Reģionālās attīstības ministrija

³ www.bdforum.org/russia-and-the-strategy-for-the-baltic-sea-region

⁴ <http://www.cbss.org/wp-content/uploads/2013/04/strategy.pdf>

4 Vides novērtējuma metodika

Ietvara pārskats Metodika tika noteikta Ietvara pārskatā. Saskaņā ar šo ziņojumu, novērtējumā tika ietverti šādi vides aspekti:

- › Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna;
- › Apdzīvotība un iedzīvotāju veselības aizsardzība;
- › Augsne;
- › Ūdens;
- › Gaiss;
- › Klimata faktori;
- › Kultūras mantojums, ieskaitot arhitektūras un arheoloģijas mantojumu;
- › Ainava;
- › Energoefektivitāte;
- › Atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana;
- › Piemērošanās klimata izmaiņām.

Papildus individuālajiem vides aspektiem SVN ietver arī kumulatīvo ietekmi, kas rodas no dažādo aspektu savstarpējas mijiedarbības.

Novērtējuma kritēri un indikatori Novērtējuma kritēriji vada novērtējumu par iespējamo ietekmi uz katru vides aspektu. Indikatori nosaka, kā ietekme tiks mērīta.

1.tabula Vērtēšanas kritēriji un rādītāji

Vides apsvērums	Vērtēšanas kritērijs	Rādītāji
Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna	Ietekme uz apjomu, saglabāšanas stāvokli un piekļuvi aizsargājamām teritorijām (uz sauszemes un jūrā) Ietekme uz aizsargājamām sugām Ietekme uz spēju ražot ekosistēmu pakalpojumus	Aizsargājamo teritoriju (uz sauszemes un jūrā) skaita un izmēra izmaiņas Aizsargājamo teritoriju (uz sauszemes un jūrā) saglabāšanas stāvokļa izmaiņas Pārvaldības plānā iekļauto aizsargājamo teritoriju (uz sauszemes un jūrā) īpatsvara izmaiņas Aizsargājamo teritoriju (uz sauszemes un jūrā) saskaņošanas un piekļuves izmaiņas Aizsargājamo sugu rādītāju izmaiņas Saražoto ekosistēmas pakalpojumu priekšrocību izmaiņas

Vides apsvērumi	Vērtēšanas kritērijs	Rādītāji
Apdzīvotība un iedzīvotāju veselības aizsardzība	Ietekme uz bīstamo vielu koncentrāciju zivīs/dzēramajā ūdenī Ietekme uz dzēramā ūdens/virszemes ūdeņu/mazgāšanās ūdens kvalitāti	Bīstamo vielu koncentrācijas izmaiņas Ūdens kvalitātes rādītāju izmaiņas
Augsne	Ietekme uz augsnes kvalitāti	Augsnes kvalitātes rādītāju izmaiņas
Ūdens	Ietekme uz jūras ūdeņu un iekšējo ūdeņu kvalitāti	Ūdens kvalitātes rādītāju izmaiņas
Gaiss	Ietekme uz gaisa kvalitāti	Gaisa kvalitātes rādītāju izmaiņas
Klimatiskie faktori	Izmaiņas CO ₂ izmešu rādītājos	CO ₂ izmešu rādītāju izmaiņas
Kultūras mantojums	Ietekme uz kultūras pieminekļiem (uz sauszemes vai ūdenī) vai pasākumi	Kultūras pieminekļu skaits Kultūras pieminekļu saglabāšanas stāvokļa izmaiņas
Ainava	Ietekme uz reljefa formu, zemes izmantošanu un zemes apaugumu	Reljefa formas, zemes izmantošanas un zemes apauguma izmaiņas
Energoefektivitāte	Ietekme uz energoefektivitāti (energoresursu patēriņš attiecībā pret IKP)	Energoresursu patēriņš attiecībā pret IKP
Atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana	Ietekme uz resursu izmantošanu Ietekme uz patēriņa tendencēm izmantot videi nekaitīgākus un atjaunojamus resursus	Resursu izmantošanas un patēriņa tendenču izmaiņas
Pielāgošanās klimata izmaiņām	Ietekme uz pielāgošanās spējām Ietekme uz pielāgošanās pasākumu īstenošanu Ietekme uz noturību pret klimata izmaiņām	Pielāgošanās pasākumu īstenošanas panākumi (uz procesiem balstīti rādītāji) Vispārējās pielāgošanās politikas un darbību īstenošanas panākumi (uz iznākumu balstīti rādītāji)

Novērtējuma metode un informācija

Iespējamās būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums tiek veikts kā kvalitatīvs novērtējums, kur potenciālā ietekme ir norādīta saskaņā ar šādām kategorijām:

- › būtiska pozitīva ietekme
- › neitrāla vai nenozīmīga ietekme
- › būtiska negatīva ietekme
- › neskaidra ietekme

Programmas raksturs un novērtējuma sekas

Ietvara pārskatā noteikts, ka programmas raksturs ir tāds, ka attiecībā uz daudzu konkrētu darbību mērķiem/veidiem veiktais novērtējums ir saistīts ar lielu nenoteiktību vai to nav iespējams sniegt. Tas ir divu galveno iemeslu dēļ:

1) Programma ir balstīta uz procesu modeļiem

Nozīmīga programmas daļa ietver darbības, lai atbalstītu vai mainītu procesus vai darbības režīmus (piemēram, institucionālus procesus, organizāciju attīstību, stratēģiju izstrādi, utt.). Proti, **tieša** šo darbību ietekme uz vidi ir nosacīta, tomēr tās vēlāk var iniciēt citas darbības. Piemēram, stratēģijas dokuments var būt par pamatu investīciju plūsmai, kas, savukārt, var kļūt par investīcijām konkrētos projektos (piemēram, infrastruktūrai), kam potenciāli ir būtiska ietekme uz vidi.

Novērtējumā pirmkārt un galvenokārt tiek apsvērta tieša ietekme uz vidi. Tomēr tas, cik vien tālu iespējams, norādīs arī uz jomām, kas secīgi varētu tikt būtiski ietekmētas un uz apmēru, līdz kādam programmas projekts (piemēram, formulējot atlases kritērijus) to ņem vērā un neitralizē visas iespējamās negatīvās sekas.

2) Uz programmu balstīti vispārīgi virzieni un piemērošanas procedūras

Programma nosaka vispārīgus iespējamo darbību virzienus, kas var tikt atbalstīti katrā prioritārajā virzienā. Faktiskās darbības, kas tiks īstenotas, ir atkarīgas no: a) konkrētā atlases kritērija, kas tiks izstrādāts pēc programmas apstiprināšanas “programmas rokasgrāmatā”; b) faktiskajiem projektu pieteikumiem, kas tiks iesniegti, iesaistoties dažādām ieinteresētajām pusēm. Tas rada nozīmīgu neskaidrību līmeni par atbalstīto darbību raksturu un līdz ar to arī par ietekmi uz vidi. Ir svarīgi uzsvērt, ka tas nav uzskatāms par programmas kļūdu, bet gan ir raksturīgs tam, kādas šīs programmas ir un kā tās ir jāizstrādā.

Veicot ietekmes uz vidi novērtējumu kļuva skaidrs, ka faktiski visi konkrētie mērķi vai darbību veidi, kas nosaukti programmas projektā ietilpst vienā vai abās iepriekš nosauktajās kategorijās. Tas nozīmē, ka uzsvars novērtējumā un ieteikumi, kas izriet no novērtējuma ir izmantoti, lai izskaidrotu individuālā projekta pieteikuma vides novērtējuma prasības, kas ir iekļaujamas programmā un projekta rokasgrāmatā.

Ņemot vērā izklāstīto situāciju ietekmes uz vidi novērtējums netika veikts kā scenārija ar programmu salīdzinājums ar scenāriju bez programmas, kā sākotnēji tika domāts. Ņemot vērā izklāstīto konkrēto mērķu un darbību veidu ļoti vispārīgo raksturu, nav iespējams ģenerēt “scenāriju ar programmu” un līdz ar to nav piemēroti ģenerēt “scenāriju bez programmas” (scenāriju “nedarīt neko”). Tomēr nodaļa par pašreizējo vides stāvokli ziņojumā ir ietverta, lai tā kalpotu par atsauces ietvaru izdarītajam novērtējumam. Tāpat arī daži vispārīgi novērojumi attiecībā uz situāciju ar programmu un bez tās ir ietverti 7.nodaļā.

Novērtējums
saskaņā ar Dzīvotņu
direktīvas 6.panta
trešo daļu

Atsaucoties uz Komisijas vadlīniju dokumentu attiecībā uz ex-ante novērtējumu (SVN 1.pielikums), ir ļoti iespējams, ka tiks pieprasīts 6.panta trešās daļas novērtējums, kad ir iespējams novērtēt būtisku ietekmi uz Natura 2000 vietām (piemēram, kad programmas ietver precīzi novietotu infrastruktūru (skat. 27 lapu)). Saskaņā ar vadlīniju dokumentu 6.panta trešās daļas novērtējums var būt daļa no SVN procesa, bet par to ir jāziņo atsevišķi. 6.panta trešās daļas novērtējums netiek veikts kā daļa no šī SVN divu galveno iemeslu dēļ:

5 Pašreizējais vides stāvoklis

Šajā nodaļā ir sniegts pārskats par katra tā vides aspekta pašreizējo stāvokli, kas uzskatāms par atbilstīgu šī novērtējuma nolūkiem. Informācija avoti ir norādīti zemsvītras atsauces un informācijas kvalitāte ir raksturota tekstā, ja tā ir svarīga. Izejas punkts ir darbības jomas pārskats tajā uzskatītie indikatori un novērtējuma kritēriji:

5.1. Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna

Bioloģiskās
daudzveidības
novērtējums

Saskaņā ar HELCOM sākotnējo Baltijas jūras ekosistēmas veselības novērtējumu⁵, bioloģiskās daudzveidības stāvoklis izskatās neapmierinošs vairumā Baltijas jūras daļu. Saskaņā ar Bioloģiskās daudzveidības novērtējum sākotnējiem rezultātiem 82% no novērtētajām piekrastes zonām uzrada nelabvēlīgu stāvokli. Daudzās dzīvotnēs un viKM s barība ķēdes līmeņos, it īpaši lielo zivju līmenī parādās satraucošas izmaiņas un nelīdzsvarotība attiecībā uz vidi. Veiksmīgas atveseļošanās pasākumu pazīmes ietver galveno plēsēju stāvokļa uzlabošanu pēdējo desmitgadu laikā, piemēram, pelēkā roņa un baltastes ērgļa stāvokļa uzlabošanu.

Ceturtajā ziņojumā par Eiropas vidi⁶ (kas sniedz apskatu par visu Eiropu, līdz ar to tas neattiecas konkrēti uz Baltijas reģionu) secināts, ka bioloģiskās daudzveidības zaudējumi Paneiropas reģionā (it īpaši lauksaimniecībā, kalnu reģionos, mežos un piekrastes zonās) notiek dēļ zemes izmantošanas veida maiņas, pilsētu izplešanās, infrastruktūras attīstības, paskābināšanās, eutrofikācijas, pārtuksnešošanās, resursu pārliecīgas izmantošanas, gan lauksaimniecības intensifikācijas dēļ, gan tās pamešanas dēļ, kā arī dēļ klimata izmaiņām. Paneiropas reģionā patlaban ir apdraudētas vairāk par 700 sugām, kamēr invazīvas svešās sugu šajā reģionā turpina palielināties.

Eiropas Vides aģentūras ziņojumā par Eiropas bioloģiskās daudzveidības novērtējumu⁷ secināts, ka Eiropa nerasniegs tās mērķi apturēt bioloģiskās daudzveidības zudumu līdz 2010.gadam. Pēdējās dekādēs sabiedrības un politiķu aizvien pieaugoša apzināšanās par bioloģiskās daudzveidības samazināšanos ir radījusi pilnveidotu ieguldījumu, politiku un praksi bioloģiskās daudzveidības konservācijai un tās ilgtspējīgai izmantošanai lielākajā Eiropas daļā un ir indikatori, ka daži bioloģiskās daudzveidības aspekti dažās zonās uzlabojas. Neskatoties uz šiem panākumiem, bioloģiskās daudzveidības samazināšanās turpinās daudzās Eiropas daļās. Galvenie draudi ietver

---

⁵ Baltijas jūras vides izmantošana Nr.122, HELCOM 2010.gads

⁶ Eiropas vide, Ceturtais novērtējums, Eiropas Vides aģentūra, 2007.gada 10.oktobris

⁷ Novērtējot bioloģisko daudzveidību Eiropā – 2010.gada ziņojums, Eiropas Vides aģentūra, 2010.gads

dzīvotnes sadrumstalotība un iznīcināšanu, invazīvu svešu sugu izveidi un izplatību, lauksaimnieciskās noteces radītu piesārņojumu daudzās valstīs, paaugstinātu ūdens ieguvi un izmantošanu, pārmērīgu izmantošanu un klimata pārmaiņu pieaugošo ietekmi.

Aizsargātās teritorijas

Baltijas jūras aizsargātās teritorijas (BJAT) un jūras Natura 2000 vietas⁸:

Pēdējos desmit gados ir bijis progress, palielinot BJAT tīklu: laika posmā starp 2004.gadu un 2013.gadu aizsargātās jūras teritorijas ir pieaugušas no 3,9 līdz 11,7 %. Baltijas jūras aizsargāto teritoriju tīkls turpināja palielināties arī laika posmā starp 2010. un 2013.gadu. Kopš 2010.gada par BJAT tika atzītas piecas jaunas teritorijas: trīs Latvijā un divas Lietuvas. Dažām teritorijām tika noteiktas jaunas robežas, tā mainoties attiecīgajai teritorijai. BJAT tīkls pašreiz attiecas uz 11,7 % no kopējās Baltijas jūras teritorijas. 10 % ANO CBD mērķis attiecībā uz visu Baltijas jūru tiks sasniegts 2010.gadā.

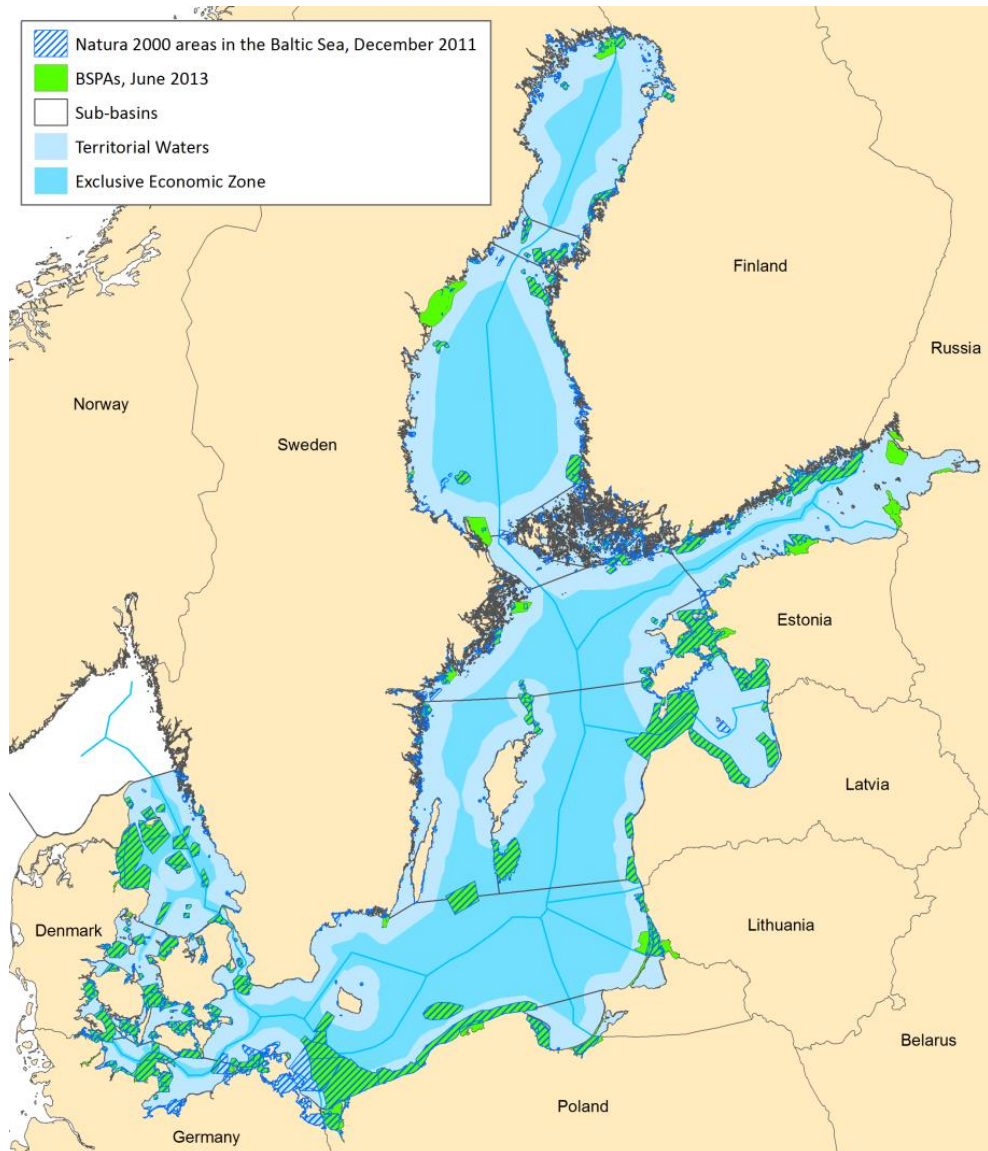
HELCOM 2010.gada ministru sanāksmē tika noteikts 10 % apmēra katram baseinam, ja tas ir zinātniski pamatojams. Šis mērķis tagad arī ir sasniegts viKM s pārējos baseinos, izņemot Baltijas jūras centrālo daļu un Botnijas līci. 8,7 % no kopējās Baltijas jūras centrālās daļas teritorijas un 4,8 % no Botnijas līča ir BJAT. Līgumslēdzējpusēm ir jāapsver tīkla stiprināšana arī šajos baseinos.

Laika posmā no 2010.gada līdz 2013.gadam netika sasniegts HELCOM 2010.gada mērķis līdz 2011.gada beigām aizsardzības režīmā ietvert vairāk piekrastes teritoriju. Neskatoties uz kopējo aizsargāto teritoriju pieaugumu, aizsargāto teritoriju Ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā (EEZ) daļa nepieauga. Vienīgā jaunā Ekskluzīvās ekonomiskās zonas aizsargātā teritorija izveidojās, paplašinoties Latvijas BJAT, kas tagad veido 156 km² no EEZ. Salīdzinot, aizsargāto teritoriālo ūdeņu pieaugums kopš 2010.gada bija 5 421 km².

2007.gadā publicētais Baltijas jūras rīcības plāns mudināja tās līgumslēdzējpusēs, kas ir arī ES dalībvalstis noteikt Natura 2000 teritorijas par BJAT. Saskaņā ar 2011.gada informāciju par Natura 2000 teritorijām un 2013.gada informāciju par BJAT, 64 % no Natura 2000 vietām ir tikušas nominētas arī par BJAT. Tas nozīmē atkāpi no 2010.gadā ziņotajiem 83 % procentiem. Līdz 2013.gadam Natura 2000 vietu teritorija ir pieaugusi par 23 864 km², kamēr kopējā BJAT teritorija ir pieaugusi tikai par 4 858 km², kā rezultātā daļa samazinās.

---

⁸ Informācijas avots: Baltijas jūras aizsargāto teritoriju tīkla stāvokļa apskats, 2013.gads, HELCOM.

Iepriekšējais ziņojums par BJAT tīkla stāvokli⁹ ietvēra novērtējumu par tīkla ekoloģisko koherenci. Tajā secināts, ka, neskatoties uz pozitīvo attīstību iepriekšējos gados tīkla ekoloģiskā koherence nav sasniegta un joprojām ir nepieciešama tās pilnveide. Galvenās problēmas bija savienojuma trūkums starp dažādajiem BJAT un nevienmērīgā aizsargāto teritoriju izplatība, it īpaši aizsargāto teritoriju neesamība EEZ. Balstoties uz šo, HELCOM 2010 ministru sanāksmē vienojās:

- › nodrošināt tāda BJAT tīkla izveidi, kas atbilst ekoloģiskās koherences kritērijiem (reprezentativitāte, replikācija, pietiekamība un savienojamība) un tādēļ sniedz ieguldījumu visas ekosistēmas aizsardzībā;

⁹ Baltijas jūras vides izmantošana Nr.124A, HELCOM 2010.gads

- › papildu BJAT varētu tikt nosaukti līdz 2011.gada beigām, it īpaši šādiem nolūkiem: aizsargāt apdraudētās un/vai izzūdošās sugas un dzīvotnes un ietvert piekrastes teritorijas arī Ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā.
- › ka BJAT ne tikai nesedz vismaz 10 % no Baltijas jūras kopējās teritorijas, bet arī, ja ir zinātnisks pamatojums, sedz vismaz 10 % no visiem tās baseiniem.
- › līdz 2015.gadam izstrādāt un piemērot vadības plānus un/vai pasākumus attiecībā uz jau esošajiem BJAT.
- › ka ikviena jauna BJAT noteikšanai piecu gadu laikā ir jāseko vadības plāna un/vai pasākumu izveidei.

Aizsargāto teritoriju vadības plānu skaits kopš 2010.gada ir palielinājies: 70 jauni vadības plāni ir izstrādāti un īstenoti un laika posmā no 2010.gada līdz 2013.gadam to vietu īpatsvars, kam ir vadības plāni, ir pieaudzis no 40 līdz 65 %. Šodien 106 BJAT (65 % no kopskaita) ir spēkā esošs vadības plāns un 42 (26 %) vietām plāns tiek izstrādāts. No visiem 163 BJAT 15 joprojām nav vadības plāna. Ministru sanāksme 2010.gadā noteica mērķi, ka līdz 2015.gadam visām vecajām vietām ir jābūt spēkā esošam vadības plānam.

Natura 2000 zemes teritorijas¹⁰: līdz 2011.gadam ES dalībvalstis ir noteikušas 13 855 Natura 2000 vietas, kā norādīts stāvokli raksturojošajā tabulā zemāk.

Valsts	Natura 2000 vietas	Kopējā N2000 zemes teritorija (km ²)	% no valsts teritorijas
Dānija	350	3 849	8,9%
Igaunija	561	8 037	17,8%
KMmija	1 833	48 758	14,4%
Vācija	5 266	55 061	15,4%
Latvija	325	7 305	11,3%
Lietuva	488	7 879	12,1%
Polija	958	60 782	19,4%
Zviedrija	4 074	57 124	13,8%
Kopā	13 855	248 795	

¹⁰ Informācijas avots: Natura 2000 barometrs:

<http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/barometer/docs/n2000.pdf>

Pirmais saskaņā ar Dzīvotņu direktīvu¹¹ veiktais dzīvotņu un sugu konservācijas stāvokļa novērtējums uzrādīja, ka lielas Kopienas intereses līmeņa dzīvotņu un sugu daļas konservācijas stāvoklis ir nelabvēlīgs vai nezināms. Ziņojumā secināts, ka kopējais zālāju, mitrāju un piekrastes dzīvotņu veidu stāvoklis ir īpaši slikts. Zālāju dzīvotņu veidi ir galvenokārt saistīti ar tradicionāliem lauksaimniecības modeļiem, kas viscaur ES ir izzūdoši. Kopumā visu ar lauksaimniecību saistīto dzīvotņu veidu konservācijas stāvoklis ir būtiski sliktāks kā citu dzīvotņu konservācijas stāvoklis. Attiecībā uz ES vienu daļu izskaidrojums ir saistīts ar pāreju uz daudz intensīvāku lauksaimniecību, turpretim citās teritorijās zeme tiek pamesta un tās apsaimniekošanas neesamība ir samazinājuma pamatiemesls. Mitrāju dzīvotnes tiek turpināts pārvērst par citiem zemes izmantošanas veidiem, kā arī tās nelabvēlīgi ietekmē klimata izmaiņas. Piekrastes dzīvotnes aizvien vairāk ietekmē pilsētu attīstība.

Eiropas valstīm ir arī viņu pašu izveidotās nacionālās un reģionālās aizsargājamo teritoriju sistēmas. 2012.gada Eiropas Vides aģentūras ziņojumā par aizsargājamām teritorijām¹² secināts, ka Natura 2000 nosedz aptuveni 70 % no kopējās ES aizsargājamo teritoriju virsmas teritorijas. Dažās valstīs nacionālās teritorijas un Natura 2000 teritorijas ļoti daudzos gadījumos pārklājas, turpretim citās valstīs ir lielas teritorijas, kam ir piešķirts aizsargātu teritoriju statuss, bet kas nav Natura 2000 vietas.

5.1. Ūdens kvalitāte un cilvēku veselība

Atsaucoties uz darbības jomas pārskatu, gan ūdens kvalitātes, gan cilvēku veselības vides aspekti attiecas uz vieniem un tiem pašiem ūdens kvalitātes indikatoriem un tādēļ tie ir apvienoti vienā nodaļā.

Baltijas jūras
ūdens
kvalitāte

HELCOM ziņojumā par Baltijas jūras ekosistēmas veselību¹³ sniegts ieskats šajā jomā. Ziņojums rāda, ka Baltijas jūras vides stāvoklis kopumā ir traucēts. Nevienam no atvērtajiem Baltijas jūras baseiniem šobrīd nav apmierinošs stāvoklis. “Ekosistēmas veselības” integrētais novērtējums atklāja, ka tikai dažas piekrastes teritorijas gar Botnijas līci var tikt uzskatītas par veselīgām. Lai sasniegtu norunāto veselīgas Baltijas jūras mērķi vismaz līdz 2021.gadam, ir steidzami nepieciešams īstenot Baltijas jūras rīcības plānu pilnā apmērā.

Eirotifikācija, ko rada barības vielu piesārņojums ir galvenā vairuma Baltijas jūras teritoriju problēma. Botnijas līcis un Kattegat Ziemeļaustrumu daļas ir vienīgās atklātas Baltijas jūras daļas, kas nav

---

¹¹ COM(2009) 358 galīgais

¹² Eiropas aizsargājamās teritorijas – Apskats. EVA Ziņojums Nr.5/2012

¹³ Baltijas jūras vides izmantošana Nr.122

ietekmētas. Vienīgās piekrastes teritorijas, ko nav ietekmējusi eirotrifikācija ir piederīgas Botnijas līcim. Neskatoties uz nozīmīgu barības vielu ievades samazinājumu pagātnē, visi pārējie atvērte baseini un piekrastes ūdens ir klasificēti kā “eirotrifikācijas ietekmētas teritorijas”. HELCOM ir bijusi ļoti veiksmīga, samazinot slāpekļa un it īpaši fosfora ievadi Baltijas jūrā. Desmitgadē no 1990.gada līdz 2000.gadam tieša punktveida avota fosfora un slāpekļa ievade ir samazinājusies par attiecīgi 68 % un 60 %. Laikā no 1990.gada līdz 2006.gadam kopējā ievade Baltijas jūrā samazinājās par 45 % fosfora, bet tikai 30 % slāpekļa ievade. Attiecībā uz atmosfēras slāpekļa nogulsnešanos aina ir citāda. Kopš 20.gs. deviņdesmito gadu vidus tā ir nedaudz samazinājusies un pieaugusi laika posmā no 2003.gada līdz 2007.gadam. Kuģošana Baltijas jūrā ir svarīgs atmosfēras slāpekļa nogulsnešanās veicinātājs un tā nākotnē būtiski pieaugs.

Visās Baltijas jūras daļās dzīvus organismus un jūras dibena nogulsnes ietekmē bīstamās vielas. Neskatoties uz to samazināšanas stratēģijām, pasākumiem un arī būtiskiem bīstamo vielu ievades samazinājumiem, šķiet, ka šobrīd bīstamās vielas neietekmē tikai ļoti nelielu skaitu piekrastes vietu. Šobrīd vielas, kas sagādā vislielākās bažas ir PCB, smagie metāli, TBT, dioksīns, DDT/DDE, PAH un alkilfenoli. Tomēr vairākas vadības darbības ir pierādījušas savus panākumus, piemēram, atmosfēras dzīvsudraba, svina un kadmija ievades samazināšana, un dažu noturīgo organisko piesārņotāju ievades samazinājums, piemēram, DDT, PCB un TBT, aizliedzot to izmantošanu Baltijas jūras reģionā. Černobiļas avārijas radīto radioaktīvo vielu koncentrācija joprojām ir augsta Baltijas jūras ziemeļu, austrumu un centrālajā daļā, bet radionuklīda cēzija 137 koncentrācija samazinās visas Baltijas jūras daļās.

Eirotrifikāciju radoši spiedieni galvenokārt ir saistīti ar barības vielām no ārējiem avotiem – ūdens vai gaisa un mazākā mērā no iekšējiem avotiem, piemēram nogulsnēm, kas ir saglabājušas pagātnē veiktu antropogēnu ievadi. Spiediens, kas rada saindēšanos ar bīstamām vielām un to piesārņojuma efektu ir vai nu saistīts ar sintētisku vai dabīgu vielu ievadi no ārējiem avotiem, vai caur ūdeni vai gaisu, vai ar ievadi no saindētām jūras dibena nogulsnēm, ko radījusi jūras dibena fizisks traucējums, piemēram, pēc celtniecības darbiem, bagarēšanas vai bagarēšanas materiālu noglabāšanas. Naftas izplūde jūrā pārstāv nepārtrauktu ietekmi uz Baltijas jūru. Zemūdens troksnis un jūras atkritumi ir fiziska traucējuma formas, kam arī ir dzīves Baltijas jūrā traucējuma potenciāls, tomēr tā ietekme ir mazāk zināma.

Iekšzemes
ūdens kvalitāte

Ceturtais Eiropas vides novērtējums¹⁴ liecina, ka dažas valstis ir pieredzējušas būtisku ūdens kvalitātes monitoringa samazinājumu divdesmitā gadsimta deviņdesmitajos gados. Kopš tā laika ir novēroti uzlabojumi, bet vairākās valstīs ūdens monitoringa joprojām nav pietiekams,

¹⁴ Eiropas vide, ceturtais novērtējums, Eiropas Vides aģentūra, 2007.gada 10.oktobris

ja nepieciešams iegūt skaidru ainu par ūdens resursu stāvokli un tendencēm. Pieejamā informācija rosina domāt, ka pēdējos gados ūdens kvalitāte upēs ir uzlabojusies, bet dažā lielās upes un daudzās mazās ūdenskrātuves joprojām ir ļoti piesārņotas. Vairums no reģiona pilsētu dzīvojamajām mājām ir pievienotas notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, tomēr notekūdeņi dažās valstīs joprojām tiek novadīti tieši vidē.

Vairāk par 100 miljoniem cilvēku Paneiropas reģionā joprojām nav piekļuves drošam dzeramajam ūdenim un piemērotai kanalizācijai. Nedrošība attiecībā uz ūdeni, kanalizāciju un higiēnu izraisa 18 000 pāragras nāves, galvenokārt bērnu, katru gadu Paneiropas reģionā.

Viena trešdaļa no visas Eiropas iedzīvotājiem dzīvo valstīs, kur ūdens resursi atrodas zem būtiska spiediena (ūdens stress).

EVA sintēzes ziņojumā „Eiropas ūdens — pašreizējais stāvoklis un turpmākie izaicinājumi”¹⁵ secināts, ka pēdējās divās dekādēs ir veikti daži ūdens kvalitātes uzlabojumi, piemēram, pilsētu notekūdeņu direktīvas īstenošana. Tomēr šobrīd ekoloģiskais ūdens ekosistēmu stāvoklis nav pietiekami labs. Saskaņā ar Ūdens direktīvu valstīm ir jāpublicē tā sauktie Upju baseinu apsaimniekošanas plāni, kas sīkāk apraksta ūdenstilpņu stāvokli viņu valstīs. Pirmās kārtas šo Upju baseinu apsaimniekošanas plānu rezultāti liecina, ka vairāk par pusi no Eiropas virszemes ūdenstilpnēm ekoloģiskais stāvoklis ir zemāks par labu. Šie konstatējumi apstiprina saistībā ar Dzīvotņu direktīvu sniegto informāciju, attiecībā uz informāciju par to dzīvotņu un sugu konservācijas stāvokli, kas ir atkarīgi no ūdens. Vairāk par divām trešdaļām visu upju un ezeru dzīvotņu un iekšzemes ūdens sugu atrodas nelabvēlīgā konservācijas stāvoklī.

Ķīmiskais stāvoklis ir vēl viens bažu iemesls. Aptuveni 25 % no visām gruntsūdens tilpnēm Eiropā ir slikts ķīmiskais stāvoklis. Augsts dažādu ķīmisko vielu līmenis, piemēram, nitrātu līmenis gruntsūdens tilpnēs ir visizplatītākais šī stāvokļa iemesls. Sliktais stāvoklis ir cilvēka veiktas darbības dažādās ekonomikas nozarēs ietekmes sekas. EVA informācija par pēdējo desmitgadi liecina, ka ūdens kvalitāte ir uzlabojusies, jo ir samazinājies skābekli patērējošu vielu un amonija koncentrācijas līmenis ūdenī ir samazinājies. Šie piesārņotāji ir cieši saistīti ar pilsētas notekūdeņu apstrādi un lejupvērstā tendence ir pazīme, ka situācija, ieviešot Pilsētas notekūdeņu apstrādes direktīvu ir uzlabojusies. Ja šī tendence turpināsies un ja Pilsētas notekūdeņu apstrādes direktīva tiks pilnībā ieviesta, ir iespējams, ka tas ūdens kvalitātes līmenis, kas parasti tiek saistīts ar labu ekoloģisko stāvokli tiks sasniegts vismaz nākamo 10 līdz 15 gadu laikā.

Tomēr citu piesārņojošu vielu slodzei ir mazāk pozitīva tendence. It īpaši “difūzu” avotu radīta slodze ir nemainīgi augsta. Šīs difūzās slodzes galvenokārt rada nitrāti, kas tiek izmantoti lauksaimniecības

---

¹⁵ EVA Ziņojums Nr. 9/2012

mēslojumā, kas notek ūdenstilpnēs. Ja turpināsies pašreizējā tendence, tad tuvāko 10 līdz 15 gadu laikā nitrātu koncentrācija ūdenī būs neatbilstoša labu stāvokli raksturojošām prasībām.

Hidromorfoloģija ir vēl viena svarīga slodze, kas rada problēmas Eiropas ūdenstilpnēs. Hidromorfoloģija raksturo mainījusies ūdenstilpņu dabīgā forma un plūsma, veicot upes taisnošanu, bagarēšanu, dambju, nostiprinājumu un barjeru celšanu un veicot ūdens ieguvu. Šīs izmaiņas izjauc ūdens augu un dzīvnieku dzīvotnes, radot tiem grūtības augt, baroties un vairoties un tās neļauj migrējošajām sugām pārvietoties pa upi.

Trešā un vienlīdz svarīgā problēma ir ūdens ekosistēmu kvantitatīvais stāvoklis. Kvantitatīvais stāvoklis attiecas uz ūdens apjomu, kas ir ūdenstilpnē jebkurā noteiktā laikā. Kvantitatīva stāvokļa problēmas var ietvert tādus fenomenus kā sausums, plūdi un ūdens nepietiekamība. Liela skaita pazemes gruntsūdens tilpņu kvantitatīvais stāvoklis ir zemāks par labu, piemēram, dēļ gruntsūdens līmeņa pazemināšanās dēļ. Klimata izmaiņas ir gan plūdu, gan sausuma svarīgs virzītājspēks. Aizvien pieaugošais sausuma risks, ko rada pārāk liela ūdens ieguve izraisa ūdens trūkuma problēmas izplatību daudzās Eiropas upju baseinos, it īpaši Vidusjūras rajonā.

5.2. Augsne

Eiropas Vides aģentūras 2010.gada vides novērtējumā ir ietverts tematisks ziņojums par augsni. Šajā ziņojumā teikts, ka Eiropas augsnes resursi ir atšķiras un tie atspoguļo ģeoloģijas, klimata, topogrāfijas un zemes izmantošanas kombināciju, kas ir veidojusies jau tūkstošiem gadu. Ir tendence, ka Ziemeļeiropas augsnēm ir augstāks organisko vielu līmenis, salīdzinot ar Dienvidu augsnēm. Zemais augsnes formēšanās temps nozīmē, ka augsne ir jāuzskata par neatjaunojamu resursu. Zemes izmantošana un apsaimniekošana, nedomājot par tās ilgtspējību rada palielinātu augsnes degradāciju un dzīvībai uz planētas būtiskā pamatresursa zudumu. Ziņojumā ir ietverti šādi galvenie secinājumi attiecībā uz augsni:

- › Erozijs: tika aplēsts, ka divdesmitā gadsimta deviņdesmitajos gados 105 miljonus ha, vai 16 % no Eiropas kopējās zemes teritorijas (izņemot Krieviju) ietekmēja ūdens radīta. 42 miljonus ha ietekmēja vēja radīta erozija.
- › Organisko vielu samazināšanās: 28 ES dalībvalstīs uzglabā aptuveni 79 miljardus tonnu oglekļa. Augsnes spēja uzglabāt jutīgi reaģē uz klimata apstākļiem un ir augsts risks, ka globālā sasilšana augsni pārvērtīs par galveno siltumnīcefekta gāzu avotu. Aptuveni 45 % Eiropas augsnes ir zems vai ļoti zems organisko vielu saturs (domāts 0–2 % organiskais ogleklis) un 45 % ir vidējs saturs (proti, 2–6 % organiskais ogleklis). Šī problēma ir konstatēta it īpaši Dienvideiropas valstīs, kā arī Francijas, Apvienotās Karalistes, Vācijas, Norvēģijas un Beļģijas daļās.

- › Blīvēšanās: smagas tehnikas izmantošana lauksaimniecībā var radīt augsnes blīvēšanos. Tā samazina augsnes spēju uzglabāt un vadīt ūdeni, padara to mazāk caurlaidīgu augu saknēm un paaugstina risku zaudēt augsni ūdens erozijas dēļ. Aplēses par apdraudētajām teritorijām attiecībā uz augsnes blīvēšanos ir atšķirīgas. Daži autori lēš, ka 36 % no Eiropas augsnēm ir augsta vai ļoti augsta iespēja, ka tās blīvēsies, savukārt citos avotos tiek ziņots, ka 32 % augšņu ir ļoti pakļauti blīvēšanās procesiem un 18 % tie ietekmē vidēji.
- › Pārsāļošanās ir sāļu un citu vielu uzkrāšanās apūdeņošanas un mēslošanas dēļ, kas padara augsnes nepiemērotas augu audzēšanai. Tā Eiropā ietekmē aptuveni 3,8 miljonus hektārus. Galvenais virzītājspēks ir apūdeņotās lauksaimniecības zemes neatbilstoša apsaimniekošana.
- › Zemes noslīdējumi notiek daudz biežāk teritorijās, kur ir: ļoti erodējošas augsnes vai mālains augsnes apakštips; stāvas nogāzes; intensīvi un bagātīgi nokrišņi; vai pamestas terases, piemēram Alpu un Vidusjūras reģionos. Līdz šodienai nav informācijas par kopējo ietekmēto ES teritoriju.
- › Saindēšana: dēļ vairāk par 200 gadiem ilgušās industrializācijas augsnes saindēšana Eiropā ir plaši izplatīta problēma. Visbiežāk sastopamās piesārņojošas vielas ir smagie metāli un minerāleļļa. To vietu skaits, kur šobrīd notiek potenciāli piesārņojošas darbības šobrīd ir aptuveni 3 miljoni.
- › Noslēgšanās notiek tad, kad lauksaimniecības vai cita neizmantota zeme tiek apbūvēta. Tā parasti ietver augsnes ausēju slāņu noņemšanu un rada svarīgu augsnes funkciju zudumu, piemēram, pārtikas ražošanu vai ūdens uzglabāšanu. Vidēji 4% no EEZ valstu teritorijas aizņem apbūvētas vai cilvēku radītas teritorijas (šī informācija neietver Grieķiju, Šveici un Apvienoto Karalisti), bet tā ne visa ir faktiski slēgta. Desmitgadē no 1990.gada līdz 2000.gadam slēgtā teritorija ES-15 pieauga par 6 % un produktīvās augsnes zaudēšana turpinās dēļ pilsētu izplešanas un transporta infrastruktūras.
- › Bioloģiskās daudzveidības samazināšanās: augsnes bioloģiskā daudzveidība ir balstīta uz augsnes organism lielo daudzveidību sākot no baktērijām līdz zīdītājiem, kas veido ekosistēmas metabolisko kapacitāti un daudzas citas augsnes funkcijas. Augsnes bioloģisko daudzveidību ietekmē visi iepriekš nosauktie degradācijas procesi un visi nosauktie virzītājspēki vienādi ietekmē augsnes bioloģiskās daudzveidības zudumu.

5.3.Gaiss

2010.gada ziņojums par Eiropas vides stāvokli ietvēra ziņojumu par gaisa kvalitāti¹⁶. Galvenie secinājumi bija, ka galveno gaisa piesārņotāju

---

¹⁶ Eiropas vide, stāvoklis un apskats 2010.gads, tematisks ziņojums: gaisa piesārņojums, Eiropas Vides aģentūra, 2010.gads

emisijas Eiropā pēdējo desmitgadu laikā ir būtiski samazinājušās, ievērojami samazinot pakļautību tādām vielām kā sēra dioksīds (KM2) un svins (Pb). Tomēr sarežģītas saites starp emisijām un apkārtējā gaisa kvalitāti nozīmē, ka ne vienmēr zemākas emisijas korespondē ar zemāku koncentrāciju atmosfērā. Daudzas ES dalībvalstis neatbilst juridiski saistošajiem gaisa kvalitātes robežvērtībām, kas domātas cilvēku veselības aizsardzībai. Graudaugu un citu augu pakļautība pamatlīmeņa ozona (O3) iedarbībai turpinās pārsniegt ES ilgtermiņa mērķus. Attiecībā uz emisiju kontroli tiek sagaidīts, ka tikai 14 Eiropas valstis atbildīs visām četrām katram piesārņotājam specifiskajām emisiju maksimālajām robežvērtībām, kas noteiktas atbilstoši ES un starptautiskajai likumdošanai 2010.gadam. Augšējā robeža slāpekļa oksīdam (NOX) ir vislielākais izaicinājums — tiek sagaidīts, ka to pārsniegs 12 valstis, dažas pat par vairāk ka 50 %.

Patlaban gaisa izcelsmes sīkās cietās daļiņas (PM), pamatlīmeņa ozons (O3) un slāpekļa dioksīds (NO2) ir Eiropas visproblemātiskākie piesārņotāji atbilstoši kaitējumam, ko tie nodara veselībai. Ietekme var būt no minimāla elpceļu kairinājuma līdz pat kardiovaskulārām slimībām un pāragru nāvi. Ir aplēsts, ka EEZ32 valstīs gadā tiek zaudēts 5 miljoni dzīvību dēļ smalkajām daļiņām (PM2.5) vien.

Strikti sakot, ES nav sasniegusi tās vidusposma vides mērķi, kas tika noteikts, lai aizsargātu sensitīvas ekosistēmas no paskābināšanās. Tomēr ekosistēmu teritorija EEZ-32 valstīs, ko ietekmē pārlietu liela paskābināšanās dēļ pārlietu liela piesārņojuma tika ievērojami samazināta laika posmā no 1990.gada līdz 2010.gadam. Tas ir galvenokārt dēļ KM2 samazināšanas pasākumiem pagātnē. Slāpekļa (N) savienojumi, kas emitēti kā NOX un amonijns (NH3), tagad ir galvenie mūsu gaisa paskābinātāji. Papildu šai paskābināšanai ietekmei, N arī sniedz savu ieguldījumu, pārāpgādājot ar barības vielām terestriālās un akvatiskās ekosistēmas, tā radot bioloģiskās daudzveidības izmaiņas. Sensitīvu ekosistēmu teritorija, ko ietekmē pārāk liels atmosfēras slāpekļa daudzums, EEZ32 valstīs laika posmā no 1990.gada līdz 2010.gadam samazinājās tikai nedaudz. O3 koncentrācija Eiropas apkārtējā vidē joprojām samazina veģētāciju un labības ražību.

Enerģijas nozare joprojām ir liels gaisa piesārņotājs, kas atbild par aptuveni 70 % Eiropas sēra oksīda (KMX) emisiju un 21 % NOX rezultātu, neskatoties uz ievērojamiem samazinājumiem kopš 1990.gada. Lielceļu transports ir vēl viens svarīgs piesārņojuma avots. Lieljaudas transportlīdzekļi ir svarīgi NOX emitenti, kamēr pasažieru automašīnas ir vienas no galvenajiem oglekļa monoksīda (CO), NOX, PM2.5 un nemetāna gaistošo savienojumu (NMVOC) avotiem. Bez tam mājāsaimniecību patērēta enerģija tādas degvielas kā koksne un ogles sadedzināšana ir svarīgs tiešas PM2.5 (primāri PM2.5) emisijas avots. 94 % no Eiropas NH3 emisijas rada lauksaimniecība.

Gaisa piesārņotāju emisija EEZ-32 valstīs un Rietumbalkānos kopš 1990.gada ir samazinājusies. 2008.gadā KMX emisija bija par 72 % mazāka par 1990.gada līmeni. Samazinājās ar galveno piesārņotāju emisija, kas rada pamatlīmeņa O3 un gan

primārais PM2.5, gan PM10 kopš 2000.gada ir samazinājušies par 13 %. Neskatoties uz to, Eiropa joprojām sniedz būtisku ieguldījumu gaisa piesārņotāju globālajā emisijā.

Saskaņā ar pašreizējo politikas scenāriju ir prognozēts, ka EEZ-32 un Rietumbalkānu valstu galveno gaisa piesārņotāju emisijas, izņemot NH3, līdz 2020.gadam samazināsies. Salīdzinot ar 2008.gada līmeni, proporcionāli lielākais samazinājums tiek prognozēts NOX un KM2 emisijām —45 % samazinājums līdz 2020.gadam, ja netiek veikti arī citi pasākumi. Tiek prognozēts, ka ES-27 valstu primārā PM2.5 un NH3 emisijas būs līdzīgas kā 2008.gadā vai pat nedaudz augstākas, lai arī faktiski ir iespējami nozīmīgi samazinājumi.

2013.gada ziņojumā par gaisa kvalitāti Eiropā ¹⁷ secināts, ka laika posmā no 2002.gada līdz 2011.gadam galveno gaisa piesārņotāju emisijas Eiropā ir samazinājušās. Tā rezultātā reģionā ir uzlabojusies gaisa kvalitāte, vismaz attiecībā uz noteiktiem gaisa piesārņotājiem. Noteiktas individuālas nozares šajā periodā ir pieredzējušas dažu piesārņotāju emisiju pieaugumu. Piemēram, PM emisijas no degvielas sadegšanas komerciālajā, institucionālajā un mājsaimniecības sektorā ir palielinājušās par aptuveni 7 % kopš 2002.gada. Šobrīd tas rada vislielāko PM emisiju Eiropas Savienībā kopumā.

Turklāt 2011.gadā astoņas dalībvalstis pārsniedza (balstoties uz provizoriskajiem ziņojumiem par emisijām) vienu robežu vai vairākas robežas (“griestus”), kas noteiktas ES likumdošanā, lai gan šie “griesti” visām valstīm bija jāsasniedz līdz 2010.gadam. Emisiju samazinājumu rezultāts bija ievērojama KM2, CO un Pb koncentrācijas apkārtējā vidē samazināšanās. Tomēr dēļ sarežģītajām saitēm starp emisijām un gaisa kvalitāti (kas ietver emisiju augstumu, ķīmiskās transformācijas, reakciju uz saules gaismu, papildu dabīgās puslodes ieguldījumu un laika apstākļu un topogrāfijas ietekmi), emisiju samazinājums ne vienmēr rada korespondējošu koncentrācijas atmosfērā samazinājumu, it īpaši PM O3. Piemēram, kad laika posmā no 2002.gada līdz 2011.gadam O3 veidojošo vielu (O3 prekursora gāzes) samazinājums Eiropā bija ievērojams, ozona koncentrācija (saistībā ar mērķa vērtību veselības aizsardzībai) lēnām kopumā samazinājās, tomēr vietumis tā pieauga.

5.4. Klimata faktori un klimata izmaiņas

2013.gada tendenču un prognožu ziņojumā¹⁸ secināts, ka gandrīz visas Eiropas valstis ir ceļā uz tām (26 ES dalībvalstis, Īslande, Lihtenšteina, Norvēģija un Šveice) Kioto protokola ietvaros noteikto individuālo GHG ierobežojuma vai samazinājuma mērķi mērķu sasniegšanu. Tas atbilst iepriekšējos gados veiktajiem novērtējumiem.

---

¹⁷ Gaisa kvalitāte Eiropā – 2013.gada ziņojums, EVA ziņojums Nr.9/2013, Eiropas Vides aģentūra, 2013.gads

¹⁸ Tendences un prognozes, Izsekojot progresam Eiropas klimata un enerģijas mērķu sasniegšanā līdz 2020.gadam, EVA ziņojums Nr. 10/2013, Eiropas Vides aģentūra

Neskatoties uz šo pozitīvo virzību, saskaņā ar 2012.gada ziņojumā par Eiropas klimata izmaiņām, tā ietekmi un ietekmējamību¹⁹ konstatēto visā pasaulē un Eiropā noris klimata izmaiņas (temperatūras pieaugums, nokrišņu izmaiņas, ledus un sniega samazinājums). Ziņojumā secināts, ka novērotās klimata izmaiņas ir jau radījušas dažāda veida ietekmi uz vides sistēmām un sabiedrību; tiek prognozētas turpmākas klimata izmaiņas nākotnē. Ir novērota šāda klimata izmaiņu ietekme:

- › Piekrastes un Eiropas jūras: kopēja jūras līmeņa paaugstināšanās visā pasaulē un vairumā Eiropas piekrastu (ar atšķirībām dēļ vietējas zemes kustības un citiem faktoriem); okeāna paskābināšanās pieaugums; jūras virsmas temperatūras un okeāna siltumsatura palielināšanās; dažādu jūras sugu agrāka kā ierasts sezonāla parādīšanās; dažu zivju un planktona sugu ekspansija ziemeļu virzienā.
- › Saldūdens sistēmas: upju teces samazināšanās Dienvidēiropā un Austrumeiropa (it īpaši vasarā) un tās palielināšanās citos reģionos (it īpaši ziemā); ir paaugstinājies ziņoto plūdu gadījumu skaits (galvenokārt dēļ zemes izmantošanas izmaiņām un labākās ziņošanas); sausuma biežuma un intensitātes palielināšanās (it īpaši Austrumeiropā); upju un ezeru ūdens temperatūras paaugstināšanās; aukstūdens sugu virzīšanās uz Ziemeļiem; fitoplanktona un zooplanktona ziedu agrāka kā ierasts sezonāla parādīšanās.
- › Zemes bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmas: augiem un dzīvniekiem agrāk iestājas pavasara sezonas notikumi un vēlāk rudens sezonas notikumi; vairošanās sezonas pagarināšanās; daudzu augu un dzīvnieku sugu virzība Ziemeļu virzienā un augšup, bet daudzu sugu migrācijas līmenis ir nepietiekams, lai atbilstu klimata izmaiņu tempam; siltumizturīgu svešu augu izveidošanās; daudzas Eiropas līmeņa intereses dzīvotnes (ES direktīva par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību) potenciāli apdraud klimata izmaiņas to dabiskās izplatības areālā Eiropā.
- › Lauksaimniecība: zonu, kas piemērotas vairākām kultūrām ekspansija Ziemeļu virzienā; agrāka labības ziedēšana un gatavība novākšanai; samazināta dažu kultūru raža dēļ karstuma viļņiem un sausuma periodiem (galvenokārt Centrāleiropā un Dienvidēiropā), bet citu kultūru ražības paaugstināšanās (galvenokārt Ziemeļeiropā); palielināts pieprasījums pēc ūdens apūdeņošanai (Dienvidēiropā un Dienvidrietumeiropā).
- › Meži un mežkopība: mežu augšanas samazināšanās dēļ vētrām, kaitēkļiem un slimībām dažos Eiropas centrālajos un rietumu apgabalos; ugunsgrēku skaita pieaugums Vidusjūras reģionā laika posmā no 1980.gada līdz 2000.gadam un samazinājums pēc tam.

---

¹⁹ EVA Ziņojums, Nr.12/2012

- › Enerģija: samazināts pieprasījums pēc apkures (it īpaši Ziemeļeiropā un Ziemeļrietumeiropā), bet paaugstināts pieprasījums pēc dzesēšanas (it īpaši Dienvideiropā).
- › Cilvēku veselība: desmitiem tūkstošu pāragru nāvju dēļ pārmērīgā 2003.gada vasaras karstuma viļņa; tūkstošiem pāragru nāvju gadā dēļ troposfēras ozona (bet klimata pārmaiņu ieguldījumu ir grūti noteikt kvantitatīvi); palielināts to cilvēku skaits, ko ietekmē upju un piekrastes plūdi; ērcu sugu virzība Ziemeļu virzienā un augšup un ar to saistītais šo pārnēsātāju izraisītu slimību paaugstināts transmisijas risks.
- › HELCOM 2013.gadā izdeva klimata pārmaiņu Baltijas jūrā tematisku novērtējumu²⁰. Tomēr ziņojumā ir uzsvērtas daudzās neskaidrības un tajā nav sniegti noteikti secinājumi par Baltijas jūras klimata pārmaiņu ietekmi. Ziņojums radīja bažas, ka klimata pārmaiņu dēļ varētu būt lielāks atmosfēras nokrišņu daudzums, kā arī augstāka noteču un lielākas slodzes. Līdz ar to saskaņā ar ziņojumu ir nepieciešams samazināt barības vielu slodzi, lai sasniegtu eirotrifikācijas stāvokļa mērķus, kas pagātnē tika sasniegti ar mazākiem samazinājumiem.

5.5. Kultūras mantojums

Pasaules Kultūras mantojuma sarakstā ir ietverts 981 īpašums, kas veido kultūras un dabas mantojuma daļu, ko Pasaules Mantojuma komiteja uzskata par tādu, kam ir ārkārtēja universāla vērtība. UNESCO Pasaules mantojuma vietas²¹ Baltijas reģionā ir:

Baltkrievijā: 4
Dānijā: 4
Igaunijā: 2
Somijā: 7
Vācijā: 38
Latvijā: 2
Lietuvā: 4
Norvēģijā: 7
Polijā: 14
Krievijas Federācijā: 25
Zviedrijā: 15

Baltijas valstu
kultūras mantojums

Pastāv Baltijas jūras valstu padomes (CBSS) Kultūras mantojuma starpvaldību darba grupa (monitoringa grupa)²². Ieceltie MG locekļi pārstāv visu 11 BSS valstu kultūras mantojuma iestādes. Tas ir rosinājis daudzas darbības un ziņojumus attiecībā uz Baltijas jūras reģiona

²⁰ Baltijas jūras vides izmantošana Nr.137.

²¹ <http://whc.unesco.org/en/list/stat#s2>

²² <http://mg.kpd.lt/LT.html>

kultūras identitāti un kultūras mantojumu, bet tikai zemūdens kultūras jomā ir identificētas kultūras vietas un ir notikusi to reģistrācija.

Zemūdens

kultūras mantojums

Zemūdens kultūras mantojuma reģionālā darba grupa (iepriekš minētās darba grupas ietvaros), ko veido lēmumu pieņēmēji, zinātnieki un kultūras organizatori apspriež zemūdens kultūras mantojuma pašreizējās aizsardzības, izglītības, atklāšanas un vadības problēmas, piemēram, vrakus, ostu un apmetņu no akmens laikmeta līdz modernajiem laikiem nosliktās daļas. Šo apaļā galda lēmumu rezultātā tiek izstrādāti īpaši projekti. Rutilus projekts bija mēģinājums gūt pārskatu par visu zemūdens kultūras mantojuma sektoru un tā rezultāts ir 100 visvērtīgāko zemūdens vietu saraksts.

5.6. Ainava

Zemes izmantošana

EEZ zemes seguma izmaiņu analīze²³ 36 Eiropas valstīs rāda zemes seguma veidu izmaiņas 1.3 % apmērā no kopējā zemes krājuma (68 353 km² no 5.42 miljoniem km²) laika posmā no 2000. līdz 2006.gadam. Šo izmaiņu gada temps ir palēninājies, salīdzinot ar laika posmu no 1990. līdz 2000.gadam. Tomēr zemes izmantošanas specializācija (urbanizācija, lauksaimnieciskā intensifikācija un pamešana plus dabīgā apmežošana) joprojām ir ļoti izteikta tendence un tiek sagaidīts, ka tā turpināsies arī nākotnē, atkarībā no daudzajiem mijiedarbībā esošajiem virzītājspēkiem.

Kamēr kopējais zemes izmaiņu temps kops 20.gs. deviņdesmitajiem gadiem ir palēninājies, ir bijušas ievērojamas atšķirības valstu starpā: lielākais zemes seguma izmaiņu blīvums bija Portugālē, Kiprā, Ungārijā, Čehijā un Īrijā, un arī KMMijā un Zviedrijā (mežu transformācija) un Spānijā (lauksaimniecības pāreja). Ir bijušas atšķirības zemes izmantošanas kategoriju starpā. Mākslīgās virsmas pieauga galvenokārt procentuāli no 2000. gada līdz 2006.gadam (3.4 %), bet tas slēpa konversijas apdzīvošanas nolūkiem palēninājumu un konversijas ekonomisko vietu un infrastruktūras nolūkiem pieaugumu. Jaunu mākslīgu virsmu veidošanās bija lielāka par jaunas lauksaimniecības zemes veidošanos.

Mežu radīšana un vadība bija lielākā zemes seguma izmaiņas absolūtajos skaitļos, galvenokārt dēļ iekšējas konversijas (proti, dēļ mežu gāšanas un atjaunošanas) mežu zonu robežās. Tomēr kopējā mežu zona pieauga vien nedaudz (par 0.1 %). Aramzeme un ilggadīgie stādījumi samazinājās par 0.2 % un ganības un mozaikas par 0.3 %. Daļēji dabīga veģetācija, atvērta zonas un mitrāji turpina lejupejošu tendenci, kas tika novērota no 1990. līdz 2000.gadam. Ūdens virsmas pieauga dēļ mākslīgiem ezeriem un rezervuāriem, kur cita veida ekonomiskā darbība paņēma vairāk zemes nekā ūdenstilpnes.

---

²³ Eiropas vide, stāvoklis un apskats 2010.gads, Zemes izmantošanas tematiskais apskats, Eiropas Vides aģentūra, 2010.gads.

5.7. Energoefektivitāte

2012.gada direktīva par energoefektivitāti (EED) koncentrējas uz ES energoefektivitātes pieaugumu par 20 %. 2013.gada tendenču un prognožu ziņojumā²⁴ konstatēts, ka tikai četras ES dalībvalstis ir uzskatāmas par tādām, kuru progress šī mērķa sasniegšanai ir labs.

Visas ES dalībvalstis, izņemot Horvātiju un Slovēniju ir noteikušas energoefektivitātes mērķus 2020.gadam. ES dalībvalstis virzās uz EED prasīto ambīciju līmeni. Ir sagaidāms, ka 2020.gadā viņu kolektīvais primārais enerģijas patēriņš būs tuvu par ES politikas mērķi noteiktajam 1 483 Mtoe līmenim, bet joprojām būs nepietiekams, lai sasniegtu 20 % energoefektivitātes mērķi.

Četrām ES dalībvalstīm (Bulgārijai, Dānijai, Francijai un Vācijai) ir labs progress, samazinot enerģijas patēriņu un primārās enerģijas intensitāti, attiecīgajos sektoros piemērojot ļoti labi līdzsvarotu politiku. Tomēr vairuma ES dalībvalstu pašreizējā attiecīgo nozaru politika nav pietiekami izstrādāta vai īstenota. Tas ir dēļ nepietiekamas realizācijas, kā arī dēļ ekonomiskās krīzes radītās ietekmes.

5.8. Atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana

Atjaunojamā enerģija 2013.gada tendenču un prognožu ziņojums²⁵ liecina, ka ES patlaban virzās, lai sasniegtu tās mērķi par 20% atjaunojamas enerģijas patēriņu 2020.gadā. 2011.gadā četrpadsmit dalībvalstis (Bulgārija, Vācija, Igaunija, KMMija, Grieķija, Ungārija, Itālija, Lietuva, Luksemburga, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Spānija un Zviedrija), kā arī Norvēģija ir sasniegušas vai pārsniegušas to indikatīvos vai sagaidāmos Atjaunojamās enerģijas direktīvā (RED) un Valsts rīcības plānos (NREAP) plānotos rādītājus 2011.–2012.gadam. Igaunija jau ir sasniegusi tai juridiski saistošo mērķi 2020.gadam.

Septiņas dalībvalstis (Austrija, Kipra, Čehija, Dānija, Īrija, Polija un Portugāle) ir sasniegušas vai pārsniegušas to vidējo RED indikatīvo plānoto rādītāju 2011.–2012.gadam, bet nevienu viņu NREAP plānoto rādītāju.

ES dalībvalstīm vajag dubultot to atjaunojamās enerģijas patēriņu līdz 2020.gadam, salīdzinot ar 2005.2011.gada periodu, lai sasniegtu juridiski saistošo atjaunojamās enerģijas mērķi.

---

²⁴ Tendences un prognozes, Izsekojot progresu Eiropas klimata un enerģijas mērķu sasniegšanā līdz 2020.gadam, EVA ziņojums Nr.10/2013, Eiropas Vides aģentūra

²⁵ Tendences un prognozes, Izsekojot progresu Eiropas klimata un enerģijas mērķu sasniegšanā līdz 2020.gadam, EVA ziņojums Nr.10/2013, Eiropas Vides aģentūra

Materiāli un atkritumi 2012.gadā aktualizētajā tematiskajā materiālo resursu un atkritumu novērtējumā²⁶ secināts, ka Eiropa efektīvāk rīkojas ar materiālajiem resursiem. Ilgtermiņā mēs absolūtajos skaitļos materiālus patērēsim vairāk. Turklāt, neskatoties uz uzlabojumiem ilgtermiņā, materiālu produktivitātes pieaugums ES ir bijis būtiski lēnāks par darbaspēka produktivitātes pieaugumu.

Kopējā atkritumu radīšanas tendence, ieskaitot bīstamos atkritumus ir augšupejoša, lai gan jaunākie skaitļi uzrāda kritumu, kas iespējams ir saistīts ar ekonomisko lejupslīdi Eiropā. No otras puses, atkritumu apsaimniekošana ir uzlabojusies. Piemēram, 38 % municipālo atkritumu 2010.gadā tika pārstrādāti vai kompostēti, salīdzinot ar 17 % 1995.gadā ES plus Norvēģija un Šveice. Patlaban tiek pārstrādāti 60 % iepakojuma, un 12 no 19 valstīm pārstrādā vai atjauno vairāk par pusi no to būvniecības un demolēšanas atkritumiem. Tomēr attiecībā uz atkritumiem kopumā 2008.gadā kopā ES-27, Horvātijā, Bijušajā Dienvidslāvijas Republikā Maķedonija, Norvēģijā un Turcijā, noglabāšana joprojām dominēja (50 %) pār pārstrādi (45 %), turpretim 5 % tika nodoti sadedzināšanai.

---

²⁶ Tematisks novērtējums, materiālie resursi un atkritumi – aktualizēts 2012.gadā, Eiropas Vides aģentūra

6. Ietekmes uz vidi novērtējuma konstatējumi

Turpmāk ir izklāstīti ietekmes uz vidi novērtējuma konstatējumi. Pirmkārt, ir sniegts novērtējums par programmas vispārīgo mērķu ietekmi uz vidi. Pēc tam ir novērtēts ikviena no četriem prioritārajiem virzieniem katrs specifiskais mērķis saskaņā ar attiecīgajiem aspektiem, kritērijiem un indikatoriem.

6.1. Vispārīgie mērķi un horizontālie principi

Programmas nolūks un mērķi uzsver ilgtspējīgu attīstību kā programmas mērķu būtisku sastāvdaļu. Tas norāda, ka programma principā ir izstrādāta, patiesi ievērojot tajā ierosināto iniciatīvu radīto iespējamo ietekmi uz vidi.

Otrā efektīvas dabas resursu apsaimniekošanas prioritāte koncentrējas tieši uz vides pārvaldību un tas norāda, ka šīs prioritātes ietvaros atbalstītajiem projektiem būtu jābūt pozitīvai ietekmei uz vidi vai vismaz, ka ietekme uz vides aspektiem ir rūpīgi pārdomāta.

Trešā prioritāte attiecībā uz ilgtspējīgu transportu koncentrējas uz ilgtspējību, tādēļ tieši norāda, ka īstenojot programmu, ir jāņem vērā vides aspekti.

Kā sīkāk ir izklāstīts zemāk, kopumā prioritāšu apraksti (un to konkrēto mērķu apraksti) uzsver ilgtspējību un to, ka ir jāizvērtē ietekme uz vides aspektiem. To pašu var teikt par horizontālajiem principiem, kas ir izklāsti programmas projekta dokumenta 8.nodaļā. Šeit tiek arī uzsvērtā ilgtspējīga attīstība un ir noteikts, ka horizontālie principi būs programmas neatņemama sastāvdaļa. Tas liecina, ka ir sagaidāma programmas pozitīva (vai vismaz neitrāla) ietekme uz vidi. Tomēr informācija par šīs programmas ietvaros atbalstāmajām darbībām ir ļoti vispārīga, kas nozīmē, ka sīki izstrādātu ietekmes uz vidi novērtējumu nav iespējams veikt. Zemāk esošajās nodaļās ir izklāstīts katra konkrētā mērķa novērtējums.

6.1.1.prioritārais virziens. Inovācijas spējas

6.1.1. Konkrētais mērķis 1.1. Pētniecība & inovāciju infrastruktūra, kapacitāte

Šī konkrētā mērķa nolūks ir “veicināt inovāciju ieviešanu tirgū, balstoties uz uzlabotu pētījumu un inovāciju infrastruktūras un tās lietotāju kapacitāti”.

Koncentrēšanās uz procesu modeļiem

Kā norādīts programmas projekta dokumentā, šis KM lielā mērā ir balstīts uz procesu modeļiem (proti, vadības struktūrām, iniciatīvu un finansēšanas shēmām, sadarbības kārtību). Šādu modeļu tieša ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenozīmīga. Tomēr ir jāpatur prātā, ka pētījumu infrastruktūras attīstīšana noteiktās teritorijās varētu potenciāli ierosināt konkrētus

pētījumus (plašāka ietekme – kā programmas turpinājumu), kam potenciāli varētu būt būtiska ietekme uz vidi (gan pozitīva, gan negatīva). Tādēļ būtu vēlams, lai programma (vai izstrādājami atlasē kritēriji programmas rokasgrāmatā) jau ietvertu kritērijus, kas nodrošinātu, ka atbalstītie pētījumi sniedz savu ieguldījumu darbībām, kam nākotnē ir labvēlīga ietekme uz vidi.

Konkrētas darbības KM ietver arī konkrētu darbību piemērus, kas var tikt atbalstītas un kam var būt tiešāka ietekme uz vidi (piemēram, testu veikšana, izmēģinājumu risinājumi). Šīs darbības ir raksturotas vispārīgi un līdz ar to nav iespējams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu, proti, nav iespējams noteikt, kuri no vides aspektiem var tikt ietekmēti vai kā. Līdz ar to ietekme uz vidi ir novērtēta kā neskaidra. Tiek ņemts vērā, ka programmā ir jābūt ietvertam šādu darbību novērtējumam un projektu pieteikumu novērtēšanai nepieciešamajiem atlasē kritērijiem.

1.tabula Kopsavilkums – KM 1.1.

Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Novērtējums par tiešu ietekmi uz vidi	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi par tādiem, kas visticamāk tiks ietekmēti
Galvenokārt procesu modeļi	Neitrāla attiecībā uz procesu modeļiem Neskaidra attiecībā uz konkrētām darbībām	Nav iespējams noteikt

6.1.2. Konkrētais mērķis 1.2. Viedā specializācija

Šī konkrētā mērķa nolūks ir veicināt izaugsmes iespējas, balstoties uz inovāciju dalībnieku paaugstināto spēju izmantot viedās specializācijas metodes.

Koncentrēšanās tikai uz procesu modeļiem

Šis konkrētais mērķis, kā ir izklāstīts Programmas dokumenta projektā, ietver tikai procesu modeļus attiecībā uz kapacitātes stiprināšanu, alianšu veidošanu, sadarbības struktūru izveidi, platformu dibināšanu, pieredzes apmaiņu, utt. Tādēļ tieša ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenozīmīga. Tomēr ir jāpatur prātā, ka inovācijas dalībnieki kapacitātes veicināšanai noteiktos varētu potenciāli ierosināt konkrētas inovācijas (plašāka ietekme – programmas turpinājums), kam varētu potenciāli būt būtiska ietekme uz vidi (gan pozitīva, gan negatīva). Tādēļ būtu vēlams, lai programma (vai izstrādājami atlasē kritēriji programmas rokasgrāmatā) jau ietvertu kritērijus, kas nodrošinātu, ka atbalstītie pētījumi sniedz savu ieguldījumu darbībām, kam nākotnē ir labvēlīga ietekme uz vidi.

2.tabula Kopsavilkums – KM 1.2

Procesu modeļu un	Novērtējums par tiešu ietekmi uz	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi
-------------------	----------------------------------	----------------------------------

konkrētu darbību sajaukums	vidi	par tādiem, kas visticamāk tiks ietekmēti
Tikai procesu modeļi	Neitrāla	

6.1.3. Konkrētais mērķis 1.3. Ar tehnoloģijām nesaistītas inovācijas

Šī KM nolūks ir attīstīt Baltijas jūras reģiona tehnoloģijas neietverošu inovāciju darbību, balstoties uz inovāciju dalībnieku paaugstinātu veikspēju.

Koncentrēšanās
procesu modeļiem

Kā norādīts programmas dokumenta projektā, šis KM lielā mērā ir balstīts uz procesu modeļiem ar mērķi paaugstināt inovāciju dalībnieku kapacitāti, lai radītu inovāciju, kas nav tehnoloģiska. Šādu modeļu tieša ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenozīmīga. Tomēr ir jāpatur prātā, ka tas var potenciāli ierosināt konkrētas darbības un ekonomisku izaugsmi (plašāka ietekme – programmas turpinājums), kam varētu potenciāli būt būtiska ietekme uz vidi (gan pozitīva, gan negatīva). Tādēļ būtu vēlams, lai programma (vai izstrādājami atlasē kritēriji programmas rokasgrāmatā) jau ietvertu kritērijus, kas nodrošinātu, ka atbalstītie pētījumi sniedz savu ieguldījumu darbībām, kam nākotnē ir labvēlīga ietekme uz vidi.

Konkrētas darbības

KM ietver arī konkrētu darbību piemērus, kas var tikt atbalstītas un kam var būt tiešāka ietekme uz vidi (piemēram, testu veikšana, izmēģinājumu risinājumi). Šīs darbības ir raksturotas vispārīgi un līdz ar to nav iespējams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu, proti, nav iespējams noteikt, kuri no vides aspektiem var tikt ietekmēti vai kā. Līdz ar to ietekme uz vidi ir novērtēta kā neskaidra. Tiek ņemts vērā, ka programmā ir jābūt ietvertam šādu darbību novērtējumam un projektu pieteikumu novērtēšanai nepieciešamajiem atlasē kritērijiem.

3.tabula Kopsavilkums – KM 1.3

Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Novērtējums par tiešu ietekmi uz vidi	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi par tādiem, kas visticamāk tiks ietekmēti
Galvenokārt procesu modeļi	Neitrāla attiecībā uz procesu modeļiem Neskaidra attiecībā uz konkrētām darbībām	Nav iespējams noteikt

6.2. 2.prioritārais virziens. Efektīva dabas resursu pārvaldība

6.2.1. Konkrētais mērķis 2.1. Tīri ūdeņi

Šī KM nolūks ir uzlabot Baltijas jūras un reģionālā ūdens vides stāvokli, balstoties uz efektīvāku ūdenssaimniecību, kas vērsta uz samazinātu barības vielu ieplūdi un bīstamo vielu izvades samazinājuma palielinātu efektivitāti.

Koncentrēšanās tikai uz procesu modeļiem

Kā norādīts programmas dokumenta projektā, šis KM lielā mērā ir balstīts uz procesu modeļiem (piemēram, integrētiem rīcības plāniem, reģionālām stratēģijām, politikas dialoga struktūrām, vadības sistēmām, plānošanas instrumentiem, apmācību, utt.). Šādu modeļu tieša ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenozīmīga. Tomēr ir skaidri noteikts, ka šādu darbību atbalsta mērķis ir Baltijas jūras un reģionālo ūdeņu vides stāvokļa uzlabošanās. Iespējami plašākā ietekme uz vidi un iepriekš nosauktajiem vides aspektiem ir novērtēta kā pozitīva. Dēļ izklāstīto darbību veidu vispārīgā rakstura turpmāk nav iespējams veikt sīkāku šīs plašākās ietekmes analīzi. Ietekmi var novērtēt tikai programmas īstenošanas monitoringa ietvaros.

Konkrētas darbības

To darbību vai rīcību starpā, kas nosauktas kā rīcības piemēri attiecībā uz KM pieminētas dažas, kas ir konkrētākas un tādēļ tām ir tiešāka ietekme uz vidi. Tās ir: izmēģinājuma investīcijas, kas nepieļaus barības vielu slodzi un bīstamās vielas, palīdzēs tās atdalīt un pārstrādāt; tādu apsaimniekošanas modeļu izstrāde un pārbaude, kas risina ūdens sistēmu bioloģiskās daudzveidības aizsardzību, ievērojot gan vides aizsardzības, gan ekonomiskās vajadzības; modeļu izstrāde jūras atkritumu uzraudzībai, to nepieļaušanai un samazināšanai, kā arī šo modeļu pārbaude. Tā kā šīm darbībām ir izmēģinājuma raksturs un NAV paredzēts, ka tās tiks īstenotas pilnā apmērā (programmas ietvaros), ietekme uz vidi ir novērtēta kā potenciāli būtiski pozitīva attiecīgajās teritorijās, kur noris pārbaude, bet nenozīmīgas, raugoties uz Baltijas jūras reģionu kopumā. Pilnīgai īstenošanai, kas rodas kā programmas plašāka ietekme var būt būtiska pozitīva ietekme uz vidi.

4.tabula Kopsavilkums – KM 2.1

Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Novērtējums par tiešu ietekmi uz vidi	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi par tādēļ, kas visticamāk tiks ietekmēti
Galvenokārt procesu modeļi	Neitrāla attiecībā uz procesu modeļiem Pozitīva vietējā teritorijā attiecībā uz konkrētām darbībām (Neitrāla, ja attiecībā uz visu BJR)	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna, apdzīvotība un iedzīvotāju veselības aizsardzība, augsne, ūdens, kultūras mantojums, piemērošanās klimata izmaiņām

6.2.2. Specifiskais mērķis 2.2. Atjaunojamie energo resursi

Šī KM nolūks ir paaugstināt atjaunojamās enerģijas ražošanu un izmantošanu, balstoties uz enerģijas plānošanā un piegādē iesaistīto sabiedrisko un privāto dalībnieku palielinātu kapacitāti.

Koncentrēšanās
procesu modeļiem

Šis KM, kā izklāstīts programmas dokumentā, ir procesu modeļu un demonstrācijas/pārbaudes darbību sajaukums dažādām tehnoloģijām un dažādiem risinājumiem. Procesu modeļi ietver tādas darbības kā politikas iniciatīvu izstrāde un reģionālās enerģijas plānošanas kapacitātes palielināšana. Šādu modeļu tieša ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenozīmīga. Potenciāli kā plašāka programmas ietekme šādas darbības var paaugstināt atjaunojamās enerģijas lietošanu.

Tam varētu būt pozitīva ietekme uz CO2 emisiju samazinājumu un arī potenciāli uz resursu izmantošanu. Ir arī iespējamās negatīvas sekas attiecībā uz vidi. Piemēram, iekārtām ūdens, vēja vai ārās enerģijas uztveršanai var būt būtiska ietekme uz dabu/bioloģisko daudzveidību, ainavu, kā arī kultūras mantojumu. Tādēļ ir svarīgi uzsvērt, ka jebkurām konkrētām atsevišķām darbībām nākotnē varētu būt jāveic to ietekmes uz vidi novērtējums, kad nepieciešams. Šķiet piemēroti ietvert atlases kritēriju skaitā attiecībā uz atbalstāmajām darbībām to, ka atbalstītajām darbībām ir jākoncentrējas uz ilgtspējīgiem risinājumiem (kā jau tas ir minēts programmas dokumentā).

Konkrētas darbības

Šis KM nosauc vairākus darbību veidus, kas ir krietni vien konkrētāki, ieskaitot inovatīvu zaļu risinājumu un alternatīvu tehnoloģiju un inovatīvu atjaunojamās enerģijas uzglabāšanas tehnoloģiju un izplatīšanas metožu demonstrāciju un ieviešanu. Šādām darbībām var būt pozitīva ietekme uz CO2 emisiju samazinājumu (kā arī uz resursu izmantošanu), bet tām var būt arī negatīva ietekme, kā jau minēts iepriekš, attiecībā uz procesu modeļiem. Tā kā šīm darbībām ir izmēģinājuma raksturs un NAV paredzēts, ka tās tiks īstenotas pilnā apmērā (programmas ietvaros), ietekme uz vidi ir novērtēta kā potenciāli būtiski pozitīva attiecīgajās teritorijās, kur noris pārbaude, bet nenozīmīga, raugoties uz Baltijas jūras reģionu kopumā. Tā kā darbības ir raksturotas vispārīgi un nekonkrēti, nav iespējams tās novērtēt sīkāk un ietekme uz vidi ir novērtēta kā neskaidra. Tiek ņemts vērā, ka programmā ir jābūt ietvertam šādu darbību novērtējumam un projektu pieteikumu novērtēšanai nepieciešamajiem atlases kritērijiem.

5.tabula Kopsavilkums – KM 2.2

Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Novērtējums par tiešu ietekmi uz vidi	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi par tādiem, kas visticamāk tiks ietekmēti
Abu veidu sajaukums	Neitrāla attiecībā uz procesu modeļiem Neskaidra attiecībā uz konkrētām darbībām (var būt gan pozitīva, gan negatīva). Potenciāli būtiska ietekme vietējā teritorijā (Neitrāla, ņemot	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna, augsne, ūdens, gaiss, klimata faktori, kultūras mantojums, ainava, atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana

	vērā visu BJR)	
--	----------------	--

6.2.3. Konkrētais mērķis 2.3. Energoefektivitāte

Šī KM nolūks ir paaugstināt energoefektivitāti, balstoties uz paaugstinātu enerģijas plānošanā iesaistīto sabiedrisko un privāto dalībnieku kapacitāti.

Koncentrēšanās tikai uz procesu modeļiem

Kā ir izklāstīts programmas dokumentā, šo KM veido tikai tadas darbības, kas ir raksturojamas kā procesu modeļi.

Tās ietver tadas darbības kā enerģijas resursu stratēģiju pilnveide, enerģijas resursu plānošanas koordinācijas pilnveide, politikas iniciatīvu un finansēšanas modeļu izstrāde un zaļās uzņēmējdarbības energoefektivitātei veicināšana.

Šo darbību tieša ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenozīmīga, jo paaugstināta kapacitāte kā tāda vidi neietekmē.

Kā plašāka ietekme sasniegtais kapacitātes palielinājums varētu potenciāli radīt lielāku energoefektivitāti (kas ir programmas mērķis), kas varētu būt pozitīvā "lejupejošā" ietekme.

6.tabula Kopsavilkums – KM 2.3

Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Novērtējums par tiešu ietekmi uz vidi	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi par tādiem, kas visticamāk tiks ietekmēti
Tikai procesu modeļi	Neitrāla	

6.2.4. Konkrētais mērķis 2.4. Resursu izmantošanas ziņā efektīva jūras nozaru izaugsme

Šī KM nolūks ir ilgtspējīga un resursus efektīvi izmantojoša zilā izaugsme, kas balstīta uz sabiedrisko iestāžu un praktiķu palielināto kapacitāti zilās ekonomikas nozarēs.

Izteikta koncentrēšanās u procesu modeļiem

Šis KM ietver procesu modeļu and konkrētu darbību sajaukumu. Procesu modeļus veido tadas darbības kā starpnozaru sadarbības modeļi un zināšanu apmaiņa par ekosistēmas pakalpojumiem, starptautisku stratēģiju izstrāde attiecībā uz kultūras un dabas mantojumu, integrētās pārvaldes plānu attiecībā uz jūras vidi izstrāde, jūras teritoriju plānu harmonizācija. Šo darbību tieša ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenozīmīga.

Kā plašāka ietekme, paaugstināta kapacitāte zilās ekonomikas nozarēs, kas ir potenciālie darbību rezultāti, var potenciāli izraisīt ilgtspējīgu un resursus efektīvi izmantojošu zilo izaugsmi, kā paredzēts programmā. Tas varētu veidot pozitīvu ietekmi uz vidi. Tomēr ir jāatzīmē, ka (kas ir arī pieminēts programmas dokumentā) zilās ekonomikas izaugsme palielina risku, ka saasināsies spiediens uz sensitīvajiem jūras resursiem. Tādēļ projektu pieteikumiem ir jābalstās uz ilgtspējīgu un resursus ekonomējošu metodi. Ir ieteicams, ka šie apsvērumi ir atspoguļoti projektu pieteikumu atlases kritērijos.

Konkrētas darbības

KM nosauc arī daudz konkrētāku darbību piemērus, kam var būt daudz tiešāka ietekme uz vidi. Tie ietver: modernāko jūras tehnoloģiju izmēģinājuma lietošana un izmēģinājuma investīciju īstenošana, pamata izveide resursus ekonomējošiem liela mēroga zilās ekonomikas projektiem nākotnē. Ja šīs darbības ir izstrādātas, balstoties uz ilgtspējības un resursu ekonomijas principiem, tām var būt pozitīva ietekme uz vidi, bet pastāv arī risks, kā jau tas ir izklāstīts augstāk, attiecībā uz procesu modeļiem.

Tā kā šīm darbībām ir izmēģinājuma raksturs un NAV paredzēts, ka tās tiks īstenotas pilnā apmērā (programmas ietvaros), ietekme uz vidi ir novērtēta kā potenciāli būtiska attiecīgajās teritorijās, kur noris izmēģinājums, bet nenozīmīga, raugoties uz Baltijas jūras reģionu kopumā. Tā kā darbības ir raksturotas vispārīgi un nekonkrēti, nav iespējams tās novērtēt sīkāk un ietekme uz vidi ir novērtēta kā neskaidra. Tiek ņemts vērā, ka programmā ir jābūt ietvertam gan šādu darbību novērtējumam, gan ietvertiem projektu pieteikumu novērtēšanai nepieciešamajiem atlases kritērijiem.

7.tabula Kopsavilkums – KM 2.4

Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Novērtējums par tiešu ietekmi uz vidi	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi par tādiem, kas visticamāk tiks ietekmēti
Galvenokārt procesu modeļi	Neitrāla attiecībā uz procesu modeļiem Neskaidra attiecībā uz konkrētām darbībām (var būt gan pozitīva, gan negatīva). Potenciāli būtiska ietekme vietējā teritorijā (Neitrāla, apsverot visu BJR)	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna, ūdens, kultūras mantojums, ainava, atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana

6.3.3.prioritārais virziens. Ilgtspējīga transporta nozare

6.3.1. Konkrētais mērķis 3.1. Transporta veidu kombinēšana

Šī KM nolūks ir paaugstināt preču un personu virzienos Ziemeļi – Dienvidi un Austrumi Rietumi transportēšanas savienojumu efektivitāti, izmantojot savstarpējo savietojamību.

Izteikta koncentrēšanās uz procesu modeļiem

KM, kā izklāstīts programmas dokumentā, lielā mērā ir balstīts uz procesu modeļiem, piemēram, infrastruktūras plānošanas uzlabošana, risinājumu meklēšana attiecībā uz fiskāliem un administratīviem šķēršļiem, organizācijas struktūras un IT sistēmu modernizēšana, transporta režīmu un tīklu organizatorisko, juridisko, drošības un tehnisko aspektu harmonizēšanu, kā arī labāku transporta koridoru apsaimniekošanu un pārvaldību. Šo darbību tieša ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenozīmīga. Tomēr saskaņā ar programmu tiek sagaidīta plašāka ietekme, paaugstinot preču un personu transportēšanas efektivitāti virzienā Ziemeļi – Dienvidi un Austrumi Rietumi savienojumos. Tas varētu ierosināt jaunu transporta infrastruktūras izbūvi un transporta pieaugumu, kam var būt negatīva ietekme uz vidi. Piemēram, transporta infrastruktūra aizsargājamajās (vai sensitīvajās) teritorijās vai pieaugusī CO2 emisija dēļ palielināta transporta. Tādēļ varētu būt noderīgi, ja atbalstāmo darbību atlases kritēriji ietvertu nodrošinājumu, ka šīs procesu modeļu darbības tiek veiktas, patiesi ņemot vērā vides aspektus (saskaņā ar kopējo PA3 tematu, kas ir “ilgtspējīgs transports”).

Konkrētas darbības

KM ietver arī dažus daudz konkrētāku darbību piemērus, kam varētu būt tiešāka ietekme uz vidi, piemēram, izveidojot reģionālus centrus, multimodālus transporta mezglus, stiprinot ostu un intermodālu terminālu kapacitāti un integrējot tos iekšzemes tīklos, veicot demonstrācijas pasākumus attiecībā uz “zaļo” transportu un attīstot labāku savienojumu starp gaisa transportu un dzelzceļa infrastruktūru. Šie darbību veidi ir raksturoti ļoti vispārīgi un tādēļ šajā posmā nav iespējams sniegt novērtējumu par ietekmi uz vidi. Tomēr konkrēti projektu pieteikumi attiecībā uz šiem darbību veidiem būtu novērtējami, vērtējot projektu pieteikumus.

8.tabula Kopsavilkums – KM 3.1

Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Novērtējums par tiešu ietekmi uz vidi	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi par tādiem, kas visticamāk tiks ietekmēti
Galvenokārt procesu modeļi	Neitrāla attiecībā uz procesu modeļiem Neskaidra attiecībā uz konkrētām darbībām	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna, ūdens, gaiss, klimata faktori, kultūras mantojums, ainava, atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana

6.3.2. Konkrētais mērķis 3.2. Piekļuve attālākajiem apvidiem vai apvidiem, kurus ietekmē demogrāfiskas izmaiņas

Šī KM nolūks ir uzlabot piekļuvi visattālākajām/-iem teritorijām un reģioniem, kuru pieejamību ietekmē demogrāfiskas izmaiņas, izmantojot ekonomiski izdevīgus risinājumus.

Šo KM raksturo koncentrēšanās uz procesu modeļiem, tomēr ir arī īstenošanas komponente, jo atbalstāmo darbību piemēri ietver ne tikai stratēģiju izstrādi, bet arī to īstenošanu. KM uzskaitītas/-i mobilitātes vadības shēmas un izmēģinājuma projekti/modeļi, kas palīdz finansēt un uzturēt nepieciešamo transporta infrastruktūru, kas ir krietni konkrētākas darbības; savā ziņā tās ir uz robežas starp procesu modeļiem un konkrētām darbībām.

Dēļ darbību vispārīgā rakstura, kas izklāstīts programmas dokumentā, ietekmes uz vidi novērtējumu nav iespējams sniegt. Tādēļ ietekme uz vidi ir novērtēta kā neskaidra. Tomēr ir konstatēts, ka šāda rakstura darbībām potenciāli var būt būtiska ietekme uz vidi. Piemēram, uzlabota piekļuve attālām teritorijām var rosināt cilvēku aktivitāti šajās teritorijās, kas varētu skart aizsargātās (vai sensitīvās) teritorijas vai sugas it īpaši Arktikas reģions ir ļoti pretrunīgs. Tādēļ šim SM ir svarīgs novērtējums par projektu pieteikumu ietekmi uz vidi.

9.tabula Kopsavilkums – KM 3.2

Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Novērtējums par tiešu ietekmi uz vidi	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi par tādiem, kas visticamāk tiks ietekmēti
Galvenokārt procesu modeļi	Neitrāla attiecībā uz procesu modeļiem Neskaidra (potenciāli negatīva) attiecībā uz konkrētām darbībām	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna, ūdens, gaiss, klimata faktori, kultūras mantojums, ainava, atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana

6.3.3. Konkrētais mērķis 3.3. Drošība jūrā

Šī KM nolūks ir paaugstināt jūrniecības drošību un drošumu, balstoties uz jūras vides dalībnieku palielināto kapacitāti.

Izteikta koncentrēšanās procesu modeļiem

Šajā KM saskaņā ar programmas dokumenta projektā sniegto aprakstu dominē procesu modeļi, piemēram, drošības kodu, standartu un noteikumu interpretācijas harmonizācija, modernu tehnoloģiju uzstādīšana jūrniecības drošības un drošuma nolūka, riska novērtēšanas sistēmas, pašregulējošas sistēmas, apmācība un izglītība. Tieša šo darbību ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenozīmīga. Tiek plānots, ka dalībnieku attīstītā kapacitāte, kas rodas dēļ šīm dažādajām darbībām radīs augstāku jūrniecības drošības un drošuma līmeni. Tas varētu arī samazināt negadījumu uz jūras skaitu un labāku reaģēšanu uz tiem, kam arī būtu pozitīva ietekme uz vidi, jo negadījumi uz jūras ir viens no piesārņojuma iemesliem. Tādēļ indikatīvais novērtējums par plašāku ietekmi uz vidi ir pozitīvs.

10.tabula Kopsavilkums – KM 3.3

Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Novērtējums par tiešu ietekmi uz vidi	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi par tādiem, kas visticamāk tiks ietekmēti

Tikai procesu modeļi	Neitrāla	
----------------------	----------	--

6.3.4. Konkrētais mērķis 3.4. Videi draudzīga kuģošana

Šī SM nolūks ir veicināt tīru kuģošanu, balstoties uz jūrniecības dalībnieku paaugstināto kapacitāti.

Procesu modeļi

KM koncentrējas gan uz procesu modeļiem, gan konkrētām darbībām. Procesu modeļi ietver tādas darbības kā iniciatīvas, informācijas apmaiņas sistēmas, risku un labākās prakses novērtējumu. Šo darbību tieša ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenozīmīga. Tomēr šo darbību īstenošanas mērķis (konkrētais mērķis) ir veicināt tīru kuģniecību. Potenciālā plašākā ietekme uz vidi tādēļ indikatīvi tiek novērtēta kā pozitīva. Piemēram, tas tiek panākts, samazinot kuģošanas radītas emisijas, veicot labāku kuģu radītu atkritumu apsaimniekošanu, u.c. Tiek ieteikts, ka atbalstīto darbību ietekmes uz vidi monitoringam ir jānosaka, vai šāda ietekme uz vidi faktiski tiek sasniegta.

Konkrētas darbības

KM nosauc arī konkrētākus darbību veidus, piemēram, atkritumu savākšanas iekārtu ostās attīstība, alternatīvas kuģu degvielas izmēģinājumi un jaunu tehnoloģiju izmantošanas izmēģinājumi, lai nodrošinātu drošu, efektīvu un videi draudzīgu transportu. Lai arī šo darbību mērķis ir veicināt tīru kuģošanu (kas norāda uz pozitīvu ietekmi uz vidi), ir jāpatur prātā, ka šādām darbībām potenciāli var būt arī negatīva ietekme uz vidi (piemēram, savākšanas sistēmu ostās būvniecība var bioloģisko daudzveidību un ainavu, LNG izmantošana kuģu degvielai varētu paaugstināt eksplozijas/negadījumu riskus). Ir jāsaprot, ka šīm darbībām ir izmēģinājuma raksturs un tās NAV plānots īstenot pilnā apmērā (programmas ietvaros). Ietekme uz vidi ir novērtēta kā potenciāli būtiska attiecīgajās teritorijās, kur noris izmēģinājums, bet nenozīmīga attiecībā uz Baltijas jūras reģionu kopumā.

Tā kā darbības ir raksturotas vispārīgi un nekonkrēti, nav iespējams tās sīki izvērtēt un to ietekme uz vidi ir novērtēta kā neskaidra. Tiek ņemts vērā, ka programmā ir jābūt ietvertam šādu darbību novērtējumam un projektu pieteikumu novērtēšanai nepieciešamajiem atlases kritērijiem.

11.tabula Kopsavilkums – KM 3.4

Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Novērtējums par tiešu ietekmi uz vidi	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi par tādiem, kas visticamāk tiks ietekmēti
Abu veidu sajaukums	Neitrāla attiecībā uz procesu modeļiem Neskaidra attiecībā uz konkrētām darbībām (var būt gan pozitīva, gan negatīva). Potenciāli būtiska ietekme vietējā teritorijā (Neitrāla, ņemot vērā visu BJR)	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna, ūdens, gaiss, klimata faktori, kultūras mantojums, ainava, atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana

6.3.5. Konkrētais mērķis 3.5. Videi nekaitīga mobilitāte pilsētās

Izteikta koncentrācija procesu modeļiem	Šī KM nolūks ir veicināt videi draudzīgas transporta sistēmas pilsētu apvidos, balstoties uz pilsētu satiksmes dalībnieku paaugstināto kapacitāti.
Konkrētas darbības	Šajā KM dominē procesu modeļi, piemēram, mobilitātes politiku/plānu un vadības sistēmu izstrāde, transporta plūsmas vadības pilnveide, mobilitātes pārvaldība pilsētās. Tieša ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenozīmīga. KM ir definēts nolūks, izmantojot šīs darbības, iegūt videi draudzīgas transporta sistēmas pilsētu apvidos. Tādēļ šo darbību plašāka ietekme (ārpus programmas tiešas kontroles) ir indikatīvi novērtēta pozitīvi, jo videi draudzīgas transporta sistēmas ietvertu samazinātas CO2 emisijas, labāku gaisa kvalitāti, samazinātu troksni, utt.
	KM ietver arī dažus konkrētu darbību piemērus, kam var būt tiešāka ietekme uz vidi, piemēram, alternatīvu, videi draudzīgu degvielu izmantošanas izmēģinājumi un energoefektīvāku transportlīdzekļu parki. Šādu darbību ietekme uz vidi ir potenciāli pozitīva attiecībā uz samazinātām emisijām/uzlabotu gaisa kvalitāti un labāku klimatu. Ir jāsaprot, ka šīm darbībām ir izmēģinājuma raksturs un tās NAV plānots īstenot pilnā apmērā (programmas ietvaros). Ietekme uz vidi ir novērtēta kā potenciāli būtiska attiecīgajās teritorijās, kur noris izmēģinājums, bet nenozīmīga attiecībā uz Baltijas jūras reģionu kopumā.

12.tabula Kopsavilkums – KM 3.5

Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Novērtējums par tiešu ietekmi uz vidi	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi par tādiem, kas visticamāk tiks ietekmēti
Galvenokārt procesu modeļi	Neitrāla attiecībā uz procesu modeļi Neskaidra (potenciāli pozitīva) attiecībā uz konkrētām darbībām	Gaiss, klimata faktori, atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana

6.4. 4.prioritārais virziens

Šim prioritārajam virzienam ir divi konkrētie mērķi: 4.1.Sākuma kapitāls un 4.2.Makroreģionālās sadarbības koordinēšana. KM 4.1. nolūks ir atbalstīt projektu pieteikumus ES BJR stratēģijai. KM 4.2. nolūks ir paaugstināt starpvalstu koordinācijas kapacitāti. Šie abi konkrētie mērķi līdz ar to ir raksturojami kā procesu modeļi. Tādēļ tiešā ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenozīmīga.

13.tabula Kopsavilkums – KM 4.1. un 4.2.

Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Novērtējums par tiešu ietekmi uz vidi	Tie vides aspekti, kas uzskatāmi par tādiem, kas visticamāk tiks ietekmēti
Tikai procesu modeļi	Neitrāla	

7. Secinājumi un ieteikumi

7.1. Secinājumi

7.1.1.

rogrammas apstiprināšanas iespējamā būtiskā ietekme

Ietekme uz vides aspektiem

Programmas dokumenta projekts sniedz pārskatu par diviem darbību veidiem, kas tiks atbalstīti četru programmas prioritāro virzienu ietvaros. Katra prioritārā virziena un ar tiem saistīto konkrēto mērķu un darbības analīze (kā norādīts 6.nodaļā) liecina, ka:

- › Liela darbību daļa var būt raksturojama kā “procesu modeļi” (proti, institucionālas procedūras, organizācijas attīstība, stratēģijas izstrāde, utt.) Šo darbību **tieša** ietekme uz vidi ir novērtēta kā nenožīmīga (neitrāla). Vienlaikus novērtējums liek domāt par to, ka šādi procesu modeļi nākotnē (pēc programmas) var radīt konkrētas iniciatīvas, kam var būt tieša ietekme. Tādēļ par priekšrocību tiek uzskatīts tas, ka programma lūko ietekmēt šo meta-līmeni ilgtspējības un resursu lietderīgas un ekonomiskas izmantošanas virzienā. Tas ir izdarāms, izmantojot atlases kritērijus, lai noteiktu atbalstāmās darbības. Ir jāpatur prātā, ka tiem “procesu modeļiem”, kas ir plāni vai programmas, kas ir jāpagatavo un/vai jāapstiprina valsts, reģionālā vai vietējā līmeņa iestādei saskaņā ar SVN direktīvu ir nepieciešams veikt atsevišķu stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu. Šis jautājums ir izklāstīts zemāk 7.3. nodaļā, kur ir sniegts priekšlikums par projektu pieteikumu izvērtējuma un novērtējuma procedūru.
- › Tās darbības, kuras ir konkrētākas un kurām līdz ar to varētu būt tiešāka ietekme uz vidi programmas dokumenta projektā ir raksturotas ļoti vispārīgi. Tas nozīmē, ka nav iespējams sniegt sagaidāmās būtiskas ietekmes uz vidi sīkāku raksturojumu. Ir sniegts varbūtējs, kvalitatīvs novērtējums (un tas ir apkopots tabulā zemāk). Ir svarīgi uzsvērt, ka tas nav jāuztver kā programmas dokumenta kritika.

Kā jau norādīts, ir sniegts varbūtējs, kvalitatīvs novērtējums (un tas ir apkopots darbības jomas pārskatā, tas ir tas, ko var sagaidīt, ņemot vērā šīs programmas veidu, kur ir doti vispārējie virzieni un faktiskās atbalstītās darbības ir atkarīgas no saņemtajiem pieteikumiem. Tomēr tas nozīmē, ka pieteikumu ietekmes uz vidi invertējumam ir svarīga loma un tādēļ par šo ir sniegti konkrēti ieteikumi zemāk, nodaļā 7.3.

Ir jāatzīmē, ka ja programmas projektā nav sniegtas norādes par to, ka līdzekļi tiks sadalīti starp konkrētiem mērķiem vai procesu modeļi un konkrētām darbībām, nav iespējams novērtēt konkrēto mērķu vai darbību veidu relatīvo svarīgumu, kas tikai palielina novērtējuma vispārīgumu. Tabulā zemāk ir norādīti pieņēmumi par šo mix, balstoties uz programmas dokumenta projekta teksta kvalitatīvo novērtējumu.

14.tabula Ietekmes uz vidi novērtējuma kopsavilkums

PA/KM	Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Tiešas ietekmes uz vidi novērtējums	Vides aspekti, kas šķiet varētu tikt ietekmēti
PV1			
KM1.1	Galvenokārt procesu modeļiem	Neitrāla procesu modeļiem Neskaidra konkrētām darbībām	Nav iespējams noteikt
KM1.2	Tikai procesu modeļiem	Neitrāla	
KM1.3	Galvenokārt procesu modeļiem	Neitrāla procesu modeļiem Neskaidra konkrētām darbībām	Nav iespējams noteikt
PV2			
KM2.1	Galvenokārt procesu modeļiem	Neitrāla procesu modeļiem Pozitīva vietējā zonā konkrētām darbībām (Neitrāla, ņemot vērā visu Baltijas jūras reģionu)	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna, apdzīvotība un iedzīvotāju veselības aizsardzība, augsne, ūdens, kultūras mantojums, piemērošanās klimata izmaiņām
KM2.2	Abu veidu sajaukums	Neitrāla procesu modeļiem Neskaidra konkrētām darbībām (var būt gan pozitīva, gan negatīva). Potenciāli būtiska ietekme vietējā zonā (Neitrāla, ņemot vērā visu Baltijas jūras reģionu)	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna, augsne, ūdens, gaiss, Klimata faktori, Kultūras mantojums, Ainava, Atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana
KM2.3	Tikai procesu modeļiem	Neitrāla	
KM2.4	Galvenokārt procesu modeļiem	Neitrāla procesu modeļiem Neskaidra konkrētām darbībām (var būt gan pozitīva, gan negatīva). Potenciāli būtiska ietekme vietējā zonā (Neitrāla, ņemot vērā visu Baltijas jūras reģionu)	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna, ūdens, kultūras mantojums, ainava, atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana
PV3			

PA/KM	Procesu modeļu un konkrētu darbību sajaukums	Tiešas ietekmes uz vidi novērtējums	Vides aspekti, kas šķiet varētu tikt ietekmēti
KM3.1	Galvenokārt procesu modeļiem	Neitrāla procesu modeļiem Neskaidra konkrētām darbībām	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna, ūdens, gaiss, klimata faktori, kultūras mantojums, ainava, atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana
KM3.2	Galvenokārt procesu modeļiem	Neitrāla procesu modeļiem Neskaidra (potenciāli negatīva) konkrētām darbībām	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna, ūdens, gaiss, klimata faktori, kultūras mantojums, ainava, atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana
KM3.3	Tikai procesu modeļiem	Neitrāla	
KM3.4	Abu veidu sajaukums	Neitrāla procesu modeļiem Neskaidra konkrētām darbībām (var būt gan pozitīva, gan negatīva). Potenciāli būtiska ietekme vietējā zonā (Neitrāla, ņemot vērā visu Baltijas jūras reģionu)	Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna, ūdens, gaiss, klimata faktori, kultūras mantojums, ainava, atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana
KM3.5	Galvenokārt procesu modeļiem	Neitrāla procesu modeļiem Neskaidra (potenciāli pozitīva) konkrētām darbībām	Gaiss, klimata faktori, atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana
PV4			
KM4.1 un 4.2	Tikai procesu modeļiem	Neitrāla	

Ietekme uz vides politikas mērķiem

Darbības jomas pārskatā ir identificēti vides politikas mērķi visiem pārbaudītajiem vides aspektiem. Nebija nozīmes vērtēt, kā katrs no identificētajiem vides aizsardzības mērķiem tiks ietekmēts, jo par iespējamo ietekmi uz vides aspektiem nav izdarāmi noteikti secinājumi. Ir jānovērtē katra atbalsta saņemšanai no šīs programmas iesniegtā projekta ietekme uz attiecīgajiem vides aizsardzības politikas mērķiem (skat. 7.3. nodaļu).

Programmas mērķu un prioritāro virzienu līmenī ir novērtēts, ka kopumā ir laba korelācija starp vides politikas mērķiem un programmas mērķiem. Programmā ir arī noteikts, ka tās nolūks ir atbalstīt EUBJR un HELCOM BSAP īstenošanu un līdz ar to vides politikas mērķus.

7.1.2. Programmas neapstiprināšanas iespējamā būtiskā ietekme

Ņemot vērā identificēto ļoti vispārīgo iespējamo būtisko ietekmi uz vidi un katras iespējamās prognozes par šo ietekmi nedrošības lielo pakāpi, iespējamā būtiskā ietekme uz vidi dēļ BJR rīcības programmas neapstiprināšanas ir vienlīdz neskaidra.

Vispārīga līmenī ir novērtēts, ka, ja programma netiks apstiprināta, darbības vides politikas mērķu īstenošanai (HELCOM BJR, ES BJR, Krievijas Ziemeļrietumu programma) joprojām tiktu īstenotas.

Tomēr tā kā programmas nolūks ir atbalstīt un stiprināt šo politiku īstenošanu ir iespējams, ka bez programmas progress šajā virzienā būtu mazāks nekā ar programmu.

7.2. Ieteikumi programmas pilnveidei

Novērtējuma rezultātā tiek sniegti šādi divi galvenie ieteikumi:

- 1) Projektu pieteikumu ietekmes uz vidi novērtējumam ir jābūt ietvertam programmas un rīcības rokasgrāmatas procedūrās. Sīkāk izstrādāti priekšlikumi, kā to veikt, ir atrodami zemāk, 7.3. nodaļā.
- 2) Ir jāizstrādā atlases kritēriji, kas attiektos uz vispārējiem mērķiem attiecībā uz ilgtspēju un šajos kritērijos tiktu ietverti vispārējie mērķi attiecībā uz ilgtspēju.

Projektā paredzētās darbības kā tādas var neradīt tiešu būtisku ietekmi uz vidi. Tomēr tās var būt par cēloni turpmākām darbībām, kam varētu būt ietekme uz vidi. Līdz ar to ir svarīgi, ka ilgtspējas un resursu lietderīgas izmantošanas un ekonomijas jēdzieni ir integrēti projektā paredzēto darbību filozofijā un procesos. Uz to ir jākoncentrējas, izstrādājot atlases kritērijus.

Pavisam konkrēti, atlases kritērijiem ir jāveido struktūra, lai atlasītu (vai neatlasītu) finansējamās darbības, balstoties uz novērtējumu par katras atsevišķas darbības ietekmi uz vidi (skat. 7.3.nodaļu).

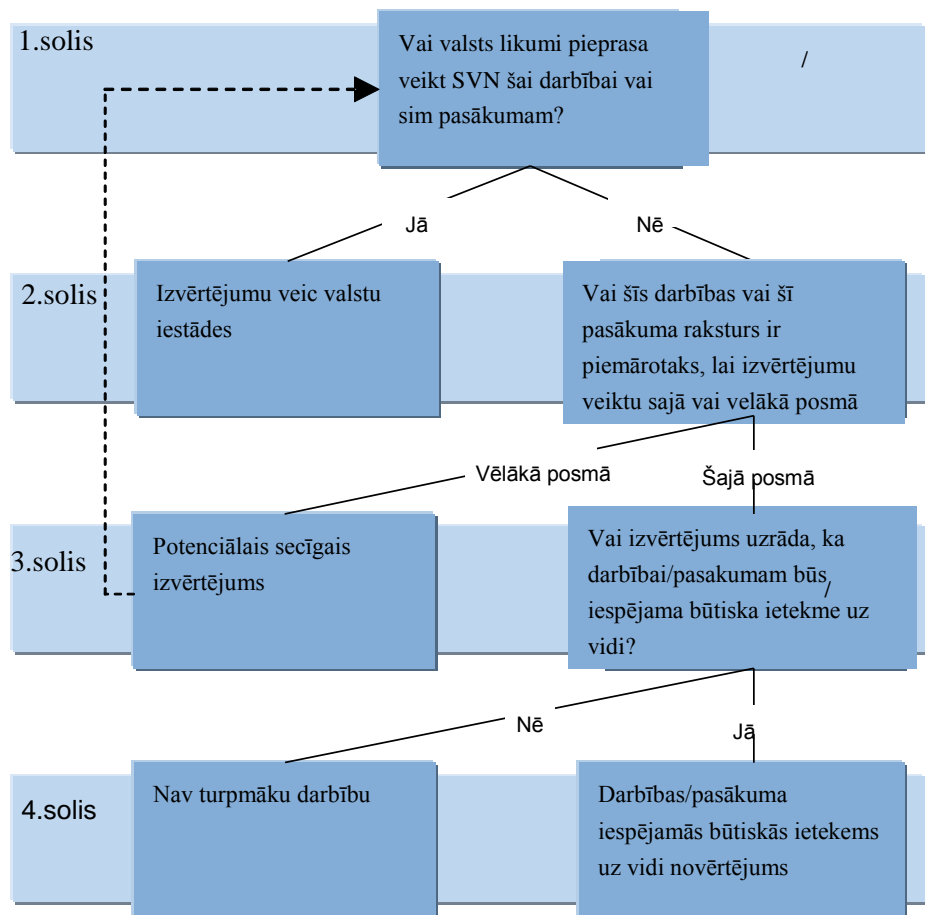
7.3. Ieteikumi attiecībā uz novērtējumu par projektu iesniegumu ietekmi uz vidi

Kā jau ir izklāstīts iepriekš, ir bijis iespējams novērtēt tikai noteiktas programmas daļas iespējamo ietekmi uz vidi. Tur, kur novērtējumu bija iespējams veikt, bija iespējams sniegt tikai kopēju kvalitatīvu novērtējumu, norādot, vai ietekme uz identificētajiem vides aspektiem būs drīzāk pozitīva, negatīva vai neitrāla.

Lai nodrošinātu, ka programmai nebūs kāda neprognozēta ietekme uz vidi, ir ierosināts, ka tiek izvērtēta visu projektu pieteikumu ietekme uz vidi. Ja šis izvērtējums rāda, ka ierosinātā/-ais darbība/pasākums iespējams būtiski ietekmēs vidi, ir jāveic šo darbību/pasākumu novērtējums, pirms tai/tam tiek piešķirts programmas atbalsts. Kā norādīts 7.1. attēlā, ir ierosināts, ka izvērtējuma procedūra tiek veikta četros soļos.

Zīmējums 7.1 Izvērtēšanas procedūra

7.3.1. Pirmais solis

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (SVN direktīva) nosaka, ka valsts iestādēm ir jāveic valsts, reģionālā vai vietējā līmenī sagatavotu un/vai apstiprinātu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējums, ieskaitot plānus un programmas, kas saņem Eiropas Kopienas līdzfinansējumu. Ja šāds plāns vai šāda programma ir Baltijas jūras programmas rezultātā īstenojamā/-ais darbība/pasākums, valsts iestādes būs atbildīgas par iespējamās būtiskās ietekmes uz vidi izvērtējumu. Baltijas jūras programmas rezultāta īstenojamie/-ās plāni un programmas, kas **nav** jāgatavo un/vai jāapstiprina valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, arī ir jāizvērtē, lai noteiktu to iespējamo ietekmi uz vidi. Tā būs Baltijas jūras programmas Īstenošanas iestādes atbildība.

Ar tiem projektiem, uz ko attiecas Padomes Direktīva (1985.gada 27.jūnijs) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (85/337/EEK) (EIA direktīva), valsts iestādes rīkojas pēc saviem ieskatiem.

7.3.2.

trais solis

Var tikt ierosināts veikt darbības ar nolūku izveidot struktūru secīgi nākamo darbību/pasākumu izstrādei. Tās, piemēram, varētu būt sākot no atbalsta līdz sadarbībai dažādu ieinteresēto pušu starpā no dažādām Baltijas jūras reģiona vietām projekta izstrādei konkrētā jomā. Šādos gadījumos iespējamās ietekmes uz vidi izvērtējums ir veicams konkrētajiem projektiem. Ja atbalstu

šo projektu īstenošanai sniedz Baltijas jūras programma, projektiem ir jābūt ietvertiem kopējā procedūrā, kas sākas ar pirmo soli.

7.3.3. Trešais solis

Šajā solī Baltijas jūras reģiona programmas INTERREG Īstenošanas iestāde, sadarbojoties ar atbilstošām vides aizsardzības iestādēm izvērtē, vai darbībai/pasākumam ir iespējama nozīmīga ietekme uz vidi. Lai šī procedūra darbotos, ir ierosināts, ka projektu iesniedzēji, iesniedzot projektus, vienlaikus sniedz informāciju par savu projektu un savu vērtējumu par iespējamu nozīmīgu ietekmi uz vidi. Mēs esam izstrādājuši veidlapu, lūdzot projektu iesniedzējiem iesniegt informāciju (pievienota kā B. pielikums).

Balstoties uz projekta iesniedzēja sniegto informāciju, Īstenošanas iestāde pieņem oficiālu lēmumu par to, vai būs nepieciešams ietekmes uz vidi izvērtējums. Lēmumam ir precīzi jāatspoguļo atbilstošās vides aizsardzības valsts iestādes iesaiste trešajā solī un ir jābalstās uz šīs iestādes ieteikumu, vai projekta iesniedzēja priekšlikumam ir iespējama būtiska ietekme uz vidi.

7.3.4. Ceturtais solis

Šī soļa ietvaros tiks veikts ietekmes uz vidi novērtējums. Tā metodikai ir jāatbilst SVN vispārējām prasībām, tai skaitā metodikai ir jāietver:

- Attiecīgajā gadījumā izskatāmo galveno vides problēmu un bažu identifikāciju, kas balstās uz SVN direktīvā nosauktajiem vides aspektiem.
- Attiecīgu vides aizsardzības mērķu identifikāciju, kas izriet no pašreizējās vai tuvas nākotnes politikas pamatdokumentiem.
- Atbilstošu indikatoru un pieejamas informācijas identifikāciju.
- Būtiskas ietekmes uz vidi seku izvērtējumu (salīdzinājums, ietverot projekta scenāriju un bez tā).

7.4. Ieteikumi attiecībā uz programmas ietekmi uz vidi

Saskaņā ar SVN direktīvas 10.pantu īstenojot plānus un programmas, ir jāpārbauda, vai tie būtiski neietekmē vidi, lai agrīnā posmā konstatētu to iepriekš neparedzētu nelabvēlīgu ietekmi un varētu veikt atbilstīgu koriģējošu darbību.

Ir ierosināts, ka Sekretariāts noteiks monitoringa indikatorus, kas ir ietverami vispārējā programmas monitoringā. Šie indikatori var tikt izstrādāti, balstoties uz SVN indikatoriem (skat. 4.nodaļu).

Starpposma un ex-po
izvērtējums

Būtiskas ietekmes uz vidi monitoringam ir jābūt ietvertam arī Baltijas jūras programmas 2014.-2020.gadam starpposma un ex post izvērtējumā.

Veicot starpposma un ex post izvērtējumu, ir svarīgi ietvert skaidru prasību attiecība uz darbību un projektu būtisku ietekmi uz attiecīgajiem vides mērķiem. Arī starpposma izvērtējumā ir jāietver skaidra prasība ierosināt korektīvus pasākumus, ja izvērtējumā tiek konstatēta neparedzēta nelabvēlīga ietekme uz vidi.

A. pielikums Vides politikas mērķi

15.tabula Vides mērķi

Vides apsvērumi	HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns (BJRP)	Eiropas Savienības Stratēģija Baltijas jūras reģionam	Ziemeļrietumu apgabala stratēģija līdz 2020. gadam (Krievija)
<p>Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna</p>	<p>Dabiskās jūras un piekrastes ainavas</p> <p>- līdz 2010. gadam izveidot saskaņotu un labi pārvaldītu Baltijas jūras aizsargājamo teritoriju (BJAT), Natura 2000 teritoriju un Emerald vietu tīklu un Baltijas jūrā,</p> <p>- līdz 2012. gadam izveidot kopīgus plaša mēroga telpiskās plānošanas principus, lai aizsargātu jūras vidi un saskaņotu dažādas intereses, kas saistītas ar ilgtspējīgu piekrastes un jūras teritoriju, tostarp piekrastes joslas, izmantošanu, kā noteikts HELCOM rekomendācijā 15/1,</p> <p>- līdz 2021. gadam nodrošināt, ka dabiskas jūras ainavas un gandrīz dabiskas jūras ainavas tiek atbilstoši aizsargātas un degradētās teritorijas tiek atjaunotas.</p> <p>Attīstīt spējīgas un samērīgas augu un dzīvnieku kopienas</p> <p>- līdz 2021. gadam nodrošināt, lai katrā Baltijas jūras apakšreģionā sastopamo raksturīgo biotopu veidojošo sugu telpiskā izplatība, apjoms un</p>	<p>Glābt jūru: labvēlīgs saglabāšanas stāvoklis saskaņā ar Dzīvotņu direktīvu atbilstoši ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijai un saistītajiem mērķiem līdz 2021. gadam.</p> <p>Glābt jūru — bagātīga un veselīga augu un dzīvnieku pasaule: atbalsts BJRP bioloģiskās daudzveidības un dabas saglabāšanas, kā arī jūras satiksmes mērķiem.</p> <p>Glābt jūru, labāka sadarbība: paātrināt BJRP īstenošanu un ieviest pārrobežu, jūras telpisko plānošanu, izmantojot ekosistēmu pieeju.</p>	<p>Vides saglabāšana un aizsardzība (dabisko ekosistēmu, dabisko ainavu, dabisko kompleksu, tīra ūdens iegūšanas vietu saglabāšana, bioloģiskās produktivitātes palielināšana, sugu bioloģiskās daudzveidības atjaunošana)</p> <p>Federālas, reģionālas un vietējas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkla izstrāde un paplašināšana, floras un faunas</p>

Vides apsvērumi	HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns (BJRP)	Eiropas Savienības Stratēģija Baltijas jūras reģionam	Ziemeļrietumu apgabala stratēģija līdz 2020. gadam (Krievija)
	<p>kvalitāte tuvinātos dabiskajam diapazonam,</p> <ul style="list-style-type: none"> - līdz 2010. gadam apturēt apdraudēto un/vai izzūdošo Baltijas jūras biotopu/dzīvotņu degradāciju un līdz 2021. gadam nodrošināt, lai apdraudētie un/vai izzūdošie Baltijas jūras biotopi/dzīvotnes būtu lielākoties atjaunoti/atjaunotas, - novērst negatīvas ekosistēmas izmaiņas, maksimāli samazinot jaunu svešas izcelsmes sugu ieviešanu; <p>Dzīvotspējīgas sugu populācijas</p> <ul style="list-style-type: none"> - līdz 2021. gadam nodrošināt, lai visi zināmie jūras barības ķēžu elementi būtu sastopami dabiskā un veselīgā apjomā un daudzveidībā, - līdz 2015. gadam uzlabot to sugu saglabāšanas stāvokli, kas iekļautas HELCOM Baltijas jūras apdraudēto un/vai izmirstošo sugu un dzīvotņu sarakstos, par galīgo mērķi nosakot sasniegt un nodrošināt labvēlīgu visu sugu saglabāšanas stāvokli, - līdz 2012. gadam visā Baltijas jūras teritorijā 		<p>bioloģiskās daudzveidības nodrošināšana, ņemot vērā pieaugošo ekonomisko aktivitāti</p> <p>(rīcība Nr. 95, 106, 109)</p>

Vides apsvērumi	HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns (BJRP)	Eiropas Savienības Stratēģija Baltijas jūras reģionam	Ziemeļrietumu apgabala stratēģija līdz 2020. gadam (Krievija)
	<p>noteikt pastāvīgus, pietiekoši lielus/ilgus vietas/laika zvejas liegumus,</p> <ul style="list-style-type: none"> - līdz 2009. gadam izstrādāt un piemērot atbilstošas lašu un jūras foreļu vairošanās un atjaunošanās darbības, tādējādi nodrošinot šo sugu ģenētisko daudzveidību, - līdz 2009. gadam nodrošināt, lai nelikumīgu, neregulētu un neuzskaitītu zvejas gadījumu skaits būtu tuvu nullei, - līdz 2008. gadam nodrošināt veiksmīgu zušu migrāciju no Baltijas jūras baseina uz nārstošanas vietām, kā arī īstenot valsts programmas par zušu krājumu saglabāšanu, - līdz 2015. gadam kā īstermiņa mērķi sasniegt savvaļas lašu ražošanas līmeni vismaz 80% amērā vai 50% apmērā dažu ļoti vāju lašu upju populācijām salīdzinājumā ar labākajiem potenciālās ražošanas rādītājiem, ievērojot drošus ģenētiskos ierobežojumus, kas noteikti, pamatojoties uz Baltijas lašu uzskaiti un klasifikāciju upēs, - līdz 2015. gadam nodrošināt dzīvotspējīgas 		

Vides apsvērumi	HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns (BJRP)	Eiropas Savienības Stratēģija Baltijas jūras reģionam	Ziemeļrietumu apgabala stratēģija līdz 2020. gadam (Krievija)
	<p>Baltijas mencu populācijas to dabiskajā izplatības teritorijā Baltijas jūras centrālajā daļā,</p> <ul style="list-style-type: none"> - līdz 2015. gadam izveidot Baltijas storu atkārtotas ieviešanas programmu un pēc to veiksmīgas atkārtotas ieviešanas par ilgtermiņa mērķi noteikt vislabāko dabisko vairošanos un populācijas, kurās būtu ievērotas drošas ģenētiskās robežas katrā potenciālajā upē, - līdz 2015. gadam ievērojami samazināt cūkdelfinu, roņu, ūdensputnu un ārpusmērķa zivju sugu piezveju ar mērķi sasniegt tādu piezvejas līmeni, kas ir tuvs nullei, - līdz 2015. gadam panākt, ka nederīgo zivju skaits ir tuvs nullei (<1%); <p>Jūrlietas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - neieviest svešas sugas no kuģiem 		
<p>Apdzīvotība un iedzīvotāju veselības aizsardzība</p>	<p>Baltijas jūra bez bīstamām vielām:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bīstamo vielu koncentrācija tuva dabiskajam līmenim, 	<p>Tīra un droša pārvadāšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samazināt bīstamās vielas, nelikumīgas un nejaušas naftas 	

Vides apsvērumi	HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns (BJRP)	Eiropas Savienības Stratēģija Baltijas jūras reģionam	Ziemeļrietumu apgabala stratēģija līdz 2020. gadam (Krievija)
	<ul style="list-style-type: none"> - visas zivis ir nekaitīgas lietošanai uzturā, - radiācijas līmenis, kāds bija pirms Černobiļas AES avārijas; <p>Jūrlietas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nekādu nelikumīgu noplūžu, - droša kuģu satiksme bez nejaušas piesārņošanas, - efektīva reaģētspēja avārijas situācijās, - nulle noplūdes no platformām atklātā jūrā, - minimāli draudi no iekārtām atklātā jūrā. 	noplūdes	
Augsne	Nav	Nav	
Ūdens	<p>Baltijas jūra bez eitrofikācijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - barības vielu koncentrācija tuva dabiskajam līmenim, - dzidrs ūdens, 	<p>Glābt jūru: tīrs jūras ūdens (Jūras stratēģijas pamatdirektīvā, ES ūdeņu struktūrdirektīvā, Nitrātu direktīvā un Pilsētu notekūdeņu attīrīšanas direktīvā noteikto mērķu sasniegšana);</p> <p>Glābt jūru — tīra un droša</p>	<p>Ūdens infrastruktūras un notekūdeņu kompleksu modernizācija</p> <p>(rīcība Nr. 96, 102, 104)</p>

Vides apsvērumi	HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns (BJRP)	Eiropas Savienības Stratēģija Baltijas jūras reģionam	Ziemeļrietumu apgabala stratēģija līdz 2020. gadam (Krievija)
	<ul style="list-style-type: none"> - dabiska aļģu ziedēšana, - dabiska augu un dzīvnieku izplatība un sastopamība, - dabiska slāpekļa koncentrācija; <p>Jūrlietas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nekādu nelikumīgu noplūžu, - droša kuģu satiksme bez nejaušas piesārņošanas, - efektīva reaģētspēja avārijas situācijās, - minimāls piesārņojums no kuģu notekūdeņiem, - nulle noplūdes no platformām atklātā jūrā, - minimāli draudi no iekārtām atklātā jūrā. 	<p>pārvadāšana: samazināt neattīrītu notekūdeņu noplūdes, samazināt nelikumīgas un nejaušas naftas noplūdes.</p>	
Gaiss	Jūrlietas: minimāls gaisa piesārņojums no kuģiem,	<p>Glābt jūru — tīra un droša pārvadāšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samazināt ietekmi uz vidi kuģu radītajiem izmešiem gaisā. 	(rīcība Nr. 97)

Vides apsvērumi	HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns (BJRP)	Eiropas Savienības Stratēģija Baltijas jūras reģionam	Ziemeļrietumu apgabala stratēģija līdz 2020. gadam (Krievija)
		<p>Apvienot reģionu, uzticamus energoresursu tirgus: veicināt kopējā siltumnīcefekta gāzu izmešu daudzuma samazināšanos, izplatot efektīvākus energoresursus, izmantojot atjaunojamus energoresursus un īstenojot pasākumus energoresursu pieprasījuma samazināšanai.</p>	
Klimatiskie faktori	Jūrlietas: minimāls gaisa piesārņojums no kuģiem,	<p>Glābt jūru — tīra un droša pārvadāšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samazināt ietekmi uz vidi kuģu radītajiem izmešiem gaisā. <p>Apvienot reģionu, uzticamus energoresursu tirgus: veicināt kopējā siltumnīcefekta gāzu izmešu daudzuma samazināšanos, izplatot efektīvākus energoresursus, izmantojot atjaunojamus energoresursus un īstenojot pasākumus energoresursu pieprasījuma samazināšanai.</p>	(rīcība Nr. 97)

Vides apsvērumi	HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns (BJRP)	Eiropas Savienības Stratēģija Baltijas jūras reģionam	Ziemeļrietumu apgabala stratēģija līdz 2020. gadam (Krievija)
Kultūras mantojums			Veicināt unikālo dabas un kultūras mantojumu ²⁷
Ainava	Ekoloģiskais mērķis: dabiskās jūras un piekrastes ainavas — līdz 2021. gadam nodrošināt, ka „dabiskas“ jūras ainavas un gandrīz dabiskas jūras ainavas tiek atbilstoši aizsargātas un degradētās teritorijas tiek atjaunotas.		Veicināt unikālo dabas un kultūras mantojumu ²⁸
Energoefektivitāte		Glābt jūru: sasniegt ilgtspējības mērķus, kas noteikti izaugsmes stratēģijā „Eiropa 2020“, un īstenot tās resursu efektivitātes pamatiniciatīvu. Apvienot reģionu, uzticamus energoresursu tirgus: veicināt kopējā siltumnīcefekta gāzu izmešu daudzuma samazināšanos, izplatot efektīvākus energoresursus, izmantojot atjaunojamus energoresursus un īstenojot	(rīcība Nr. 45, 48)

²⁷ PPP prezentācijā minēts kā galvenais virziens: Krievijas Federācijas Ziemeļrietumu apgabala attīstības stratēģija līdz 2020. gadam, galvenie fakti

²⁸ PPP prezentācijā minēts kā galvenais virziens: Krievijas Federācijas Ziemeļrietumu apgabala attīstības stratēģija līdz 2020. gadam, galvenie fakti

Vides apsvērumi	HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns (BJRP)	Eiropas Savienības Stratēģija Baltijas jūras reģionam	Ziemeļrietumu apgabala stratēģija līdz 2020. gadam (Krievija)
		pasākumus energoresursu pieprasījuma samazināšanai.	
Atjaunojamo un neatjaunojamo resursu izmantošana		Glābt jūru/celt labklājību: sasniegt ilgtspējības mērķus, kas noteikti izaugsmes stratēģijā „Eiropa 2020“, un īstenot tās resursu efektivitātes pamatiniciatīvu.	<p>Plašāka atjaunojamo energoresursu izmantošana, lai samazinātu antropogēno ietekmi uz vidi un cīnītos ar klimata izmaiņām.</p> <p>Plūdmaiņas dzirnavu staciju un vējdzirnavu staciju būvniecība.</p> <p>Efektīvas stratēģijas un noteiktu programmu izveide atjaunojamo energoresursu jomā.</p> <p>Līdz 2020. gadam panākt no atjaunojamajiem energoresursiem (izņemot hidroelektrostacijas ar jaudu virs 25 Mw) saražotās un patērētās elektrības relatīvā daudzuma īpatsvaru 4,5% apmērā</p> <p>Tehnogēno atkritumu izskaušanas risinājumi (rūpniecības uzņēmumu un lauksaimniecībā radīto atkritumu pārstrāde, mājsaimniecību atkritumu</p>

Vides apsvērumi	HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns (BJRP)	Eiropas Savienības Stratēģija Baltijas jūras reģionam	Ziemeļrietumu apgabala stratēģija līdz 2020. gadam (Krievija)
			lietderīga izmantošana un pārstrāde). (rīcība Nr. 98, 103)
Pielāgošanās klimata izmaiņām		Celt labklājību: pielāgošanās klimata izmaiņām, risku novēršana un pārvaldība — veidot izpratni un risinājumus uz zinātniska pamata.	Vienošanās par nosacījumiem iekļaut plānā kaimiņvalstu avārijas situāciju brīdināšanas un risināšanas sistēmu ar mērķi uzlabot tādu avārijas situāciju risināšanas efektivitāti, kurām ir sekas reģionālā līmenī (rīcība Nr. 99, 101, 105, 107)
Transporta prasības, pieejamība un mobilitāte utt.		Reģiona apvienošana, laba transporta sistēma: attāluma samazināšana, uzlabojot transporta tīklus reģionā un visā ES. Transporta sistēmu efektivitātes uzlabošana un ietekmes uz vidi samazināšana.	

B. pielikums Vadlīnijas projekta iesniedzējam par ietekmes uz vidi novērtējumu

Balstoties uz šajā ziņojumā par ietekmi uz vidi ietverto stratēģisko ietekmes uz vides novērtējumu, ir ieteikts, ka projekta iesniegšanas procedūra ietver arī pieteicēju veiktu dokumentāciju par to, ka viņi ir veikuši izvērtējumu, lai pārbaudītu, vai ir nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu. Šajā pielikumā ir ietvertas veidlapas/vadlīnijas, kas jāievēro.

Priekšlikumi
vadlīnijām/paskaid
rojumiem projekta
iesniedzējam

Var būt nepieciešams veikt tava projekta ietekmes uz vidi novērtējumu. Ja attiecībā uz tavu projektu ir jāveic stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (skat. SVN direktīvu), papildu ietekmes uz vidi novērtējums nav nepieciešams (ja tu droši nezini, tu vari sazināties ar attiecīgu vides aizsardzības valsts iestādi). Ja tavš projekts pats par sevi Nerada nekādas konkrētas fiziskas izmaiņas, bet drīzāk ir institucionāls vai attiecas uz politiku, ietekmes uz vidi novērtējums nav nepieciešams.

Ja projekts neattiecas ne uz vienu no divām iepriekš nosauktajām kategorijām, apsver, vai tavam projektam var būt būtiska ietekme uz vidi. Ja tu novērtē, ka projektam var būt ietekme uz kādu no zemāk nosauktajiem aspektiem, ietekmes uz vidi novērtējums ir jāveic. Bioloģiskā daudzveidība, flora un fauna;

- › Apdzīvotība un iedzīvotāju veselība;
- › Augsne;
- › Ūdens;
- › Gaiss;
- › Klimatiskie faktori;
- › Kultūras mantojums, ietverot arhitektūras un arheoloģisko mantojumu;
- › Ainava;
- › Energoefektivitāte;
- › Atjaunojamu un neatjaunojamu resursu izmantošana;
- › Piemērošanās klimata pārmaiņām.

Priekšlikums
dokumentēšanai
pieteikuma
veidlapā

Tiek ieteikts, ka pieteikuma veidlapā ir nodaļa izvērtējuma dokumentēšanai. Tā var ietvert zemāk norādīto informāciju.

Vai ir veikts izvērtējums, lai noteiktu, ka novērtējums ir jāveic obligāti? (jā/nē)

Ja jā, kādi bija šī izvērtējuma rezultāti (lūdzam atzīmēt):

- Jā, ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums
- Nē, ietekmes uz vidi novērtējums nav jāveic

Ja nē, lūdzam norādīt pamatojumu (atzīmējiet):

- SVN ir jāveic valsts iestādei
- Projekts ir tikai institucionāls/attiecas uz politiku
- Izvērtējumā konstatēts, ka projektam ir maz iespējama būtiska ietekme uz kādu no vides aspektiem